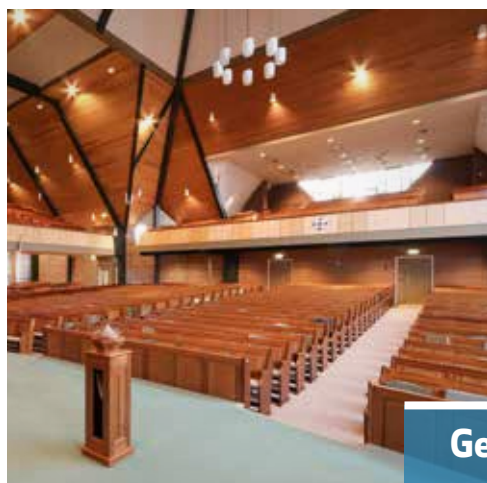
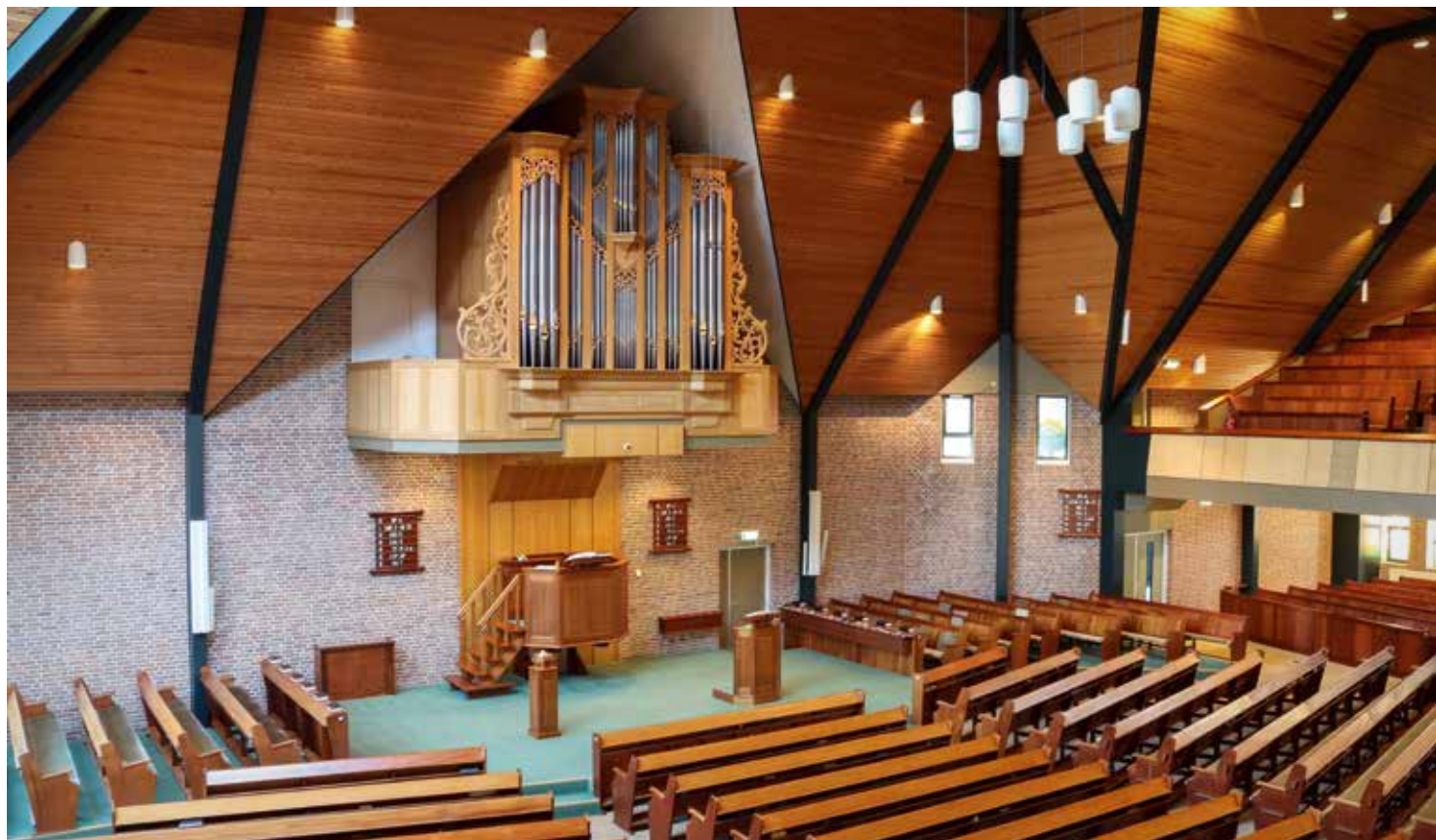

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

AAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Kootwijkerbroek

07/11/2019
jaargang 98

nr **06**

Van 1972 tot 1985 wordt de gemeente van Kootwijkerbroek gediend door ds. C. Wisse. Na zijn overlijden, op 15 juni 1989, schrijft ds. P. Blok in 'Geleid door Zijn raad' onder meer: 'Onze laatste ontmoetingen waren in Nijkerkerveen. Wij hadden het voorrecht bij zijn sterfbed te zijn. Samen met andere broeders in de bediening mochten wij beluisteren, hoe de Heere hem toebereidde voor een dienstwerk dat nooit eindigen zal.

Daar ontsloot de Heere het geheim van de stervensgenade, verworven door de Middelaar Gods en der mensen en geschonken aan arme zondaren. Dan is er geen grond meer in het ambt, noch in de zielservaringen, maar alleen in de volmaakte, aangebrachte, aanvaarde en weggeschonken gerechtigheid van Christus. Het was ruim van de hemel en ruim in zijn hart en ruim in de overname'.

Davids vurige begeerte naar Gods gemeenschap

Wat is het een wonder als we hetzelfde verlangen en dezelfde behoeften in ons hart hebben als David, de dichter van Psalm 84. Wat is het nodig dat we ons leven in Gods Woord verklaard mogen vinden.

Mijn ziel is begerig en bezwijkt ook van verlangen naar de voorhoven des HEEREN.

Psalm 84:3a

Het was voor David een bange tijd. Hij was op de vlucht voor zijn eigen zoon Absalom. Het was een weg tegen vlees en bloed. Maar toch, o wonder, deze diepe drukweg werkte mee ten goede.

David laat hier zien wat er in zijn hart leeft. Waar het hem boven alle dingen om gaat. In de droevige omstandigheden waarin David verkeert, spreekt hij over zijn ziel. 'Mijn ziel,' zegt hij. Dat is persoonlijk. Weet u er ook van dat u een ziel hebt? Weet u van die grote levensvraag: 'Mijn ziel, doorziet gij uw lot, hoe zult gij rechtvaardig verschijnen voor God?'

Hongeren en dorsten

Bang was het in de ziel van de vluchtende David. In deze Psalm die hij dichtte, lezen we echter waar het hem boven alles om ging. We mogen onszelf wel afvragen wat bij ons de hoogste plaats heeft, welke begeerte in onze ziel het krachtigst leeft. Een begeerte roept om vervulling, zoals een hongerige vurig naar voedsel verlangt,

en een dorstige naar drank. Van nature begeert onze ziel God niet. Integendeel, we zijn in Adam gevallen. Eva werd verleid en liet zich verleiden om van de verboden vrucht te eten. Ze zag, nam en at. Ook gaf zij Adam en hij at. En nu leeft het verlangen naar God en Zijn gemeenschap niet meer bij ons. Er is niemand die uit en van zichzelf naar God vraagt en zoekt. Er is niemand die vraagt: 'Waar is God, mijn Maker, Die de psalmen geeft in de nacht'. We hebben de dood boven het leven gekozen, we hebben ons van God losgescheurd. Er is van onszelf geen gedachte die denkt aan dat lieve Wezen. Ons hart gaat uit naar het hier en nu. We zoeken de dingen die beneden zijn. Al de zaden van boosheid leven in ons en sluiten aan bij de wereld die in het boze ligt. Is het niet om bang van onszelf te worden?

Zalig zijn degenen die honger en dorsten naar de gerechtigheid. Zalig zijn de armen van geest.

ds. W. Mouw,
Opheusden

In dit nummer

4 Commentaar:
Halloween, spotten
met de dood

12 Van Overzee:
Kerk op de prairie

24 Onbekeerd
evangeliseren

- 2** Davids vurige begeerte naar Gods gemeenschap
- 3** Het zien op Jezus in Zijn leven [44]
- 5** Een samenbinder
- 6** De Heilige Doop [1]
- 7** Al deze woorden [44]
- 8** De hoofdredacteur [1]
- 9** Calvin over de rechtvaardiging [2]
- 10** Momenten in de Christenreis [9]
- 11** Bijbels vaderschap [4]
- 13** Generale Synode [6]
- 14** Boekennieuws
- 15** Kerknieuws
- 16** Berichten
- 17** Kerkdiensten

Koorden van liefde

Of is de zonde ons de dood geworden? En de val tot smart? Eeuwig wonder als een mens van geestelijk dood geestelijk levend wordt gemaakt. Als hij getrokken wordt met de liefdekoorden des Heeren. Om dan te gaan zoeken en te begeren het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid. Die ware begeerte in de ziel, gewerkt door de bediening van de Heilige Geest, zal zijn vervulling vinden.

Wat zouden wij begeren in zo'n moeilijke weg? Wat zouden we verwachten dat David zou begeren in deze omstandigheden? Misschien dat de Heere eindelijk het kruis eens van zijn schouder zou nemen? Of een groot leger om hem heen tot bescherming? Een sterke stad misschien

Het zien op Jezus in Zijn leven [44]

Isaac Ambrosius

om in te wonen. Of: 'Och, mocht ik weer in mijn paleis zijn? Het zou geen wonder geweest zijn als zulke begeerten in zijn hart de voornaamste waren. En toch, al die begeerten mochten er door genade een ogenblik allemaal onderliggen. Zijn ziel begeerde de voorhoven des Heeren.

Heimwee naar God

Weet u van het heimwee naar God, het heimwee naar Zijn zalige gemeenschap? Is het u om God te doen? Durft u het te ontdekken? Is het voor u de vraag of het God om u te doen is?

Maar waarom begeerde David juist daar te zijn, juist in de voorhoven des HEEREN? Daar waren de verbondsgeheimenissen. De ceremoniële eredienst, in alles zichtbaar predikend de beloofde Messias en Zijn gerechtigheid. O, als het geloofsoog verhelderd wordt voor de verborgenheden van het heil, zoals die eenmaal in Christus hun vervulling zouden krijgen! Verzoening door voldoening! Om in die weg te mogen delen in Gods gunst. Alles daarbuiten zal de mens ontvallen.

Door het dierbare geloof mag God worden ontmoet tot hun enige troost. Davids geloofsoog werd in de voorhoven des HEEREN verhelderd. Daar mocht hij de lieflijkheden des Heeren aanschouwen in de borggerechtigheid van Christus.

Nader onderwijs

Sion is van God begeerd en de vrucht daarvan is dat Zijn volk Hém begeert. Het is alles genade. Dan zal ook begeerd worden om van de zonden verlost te mogen worden en nader onderwezen te mogen worden in de Persoon en het werk van de Middelaar.

Zalig zijn degenen die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid. Zalig zijn de armen van geest. Want aan deze zijde van het graf zal het gemis groter blijven dan het bezit.

Bij het sterven zal de ware begeerte vervuld worden en dat voor eeuwig.

HOOFDSTUK 5

3. Van het verlangen naar Jezus in dit opzicht

Laat ons naar Jezus verlangen zoals Hij het werk van onze zaligheid in Zijn leven op Zich heeft genomen. Het is niet genoeg dat wij weten en overdenken, we moeten ook begeren. Ons gepeins over Christus moet voortbrengen onze genegenheid tot Hem, en onder alle genegenheden geef ik de eerste plaats aan de begeerte naar Christus.

Maar wat is er in Christus' leven dat zo begeerlijk is? Ik antwoord: elk stuk dat wij genoemd hebben, ja, alle dingen van Christus zijn begeerlijk. Alles wat Christus enigszins aangaat, wat het ook zou mogen zijn (al zou ik tot de voorgaande stukken er nog duizend en duizend meer bijdoen) is zeer kostelijk, uitnemend, noodwendig, nuttig, troostelijk en begeerlijk. Maar wij zullen hiervan met orde handelen.

1) De geringste dingen van Christus zijn begeerlijke dingen. Zelfs het vijsel van goud, het stof of de brokjes van kostelijke stenen zijn van een goede prijs en van grote waardigheid; ja, zelfs de bladeren van de boom des levens hebben een gezegende kracht; zelfs de zoom van Christus' kleed, slechts aangeraakt zijnde, geeft kracht van zich. Christus' geringste dingen zijn buiten vergelijking boven alle dingen te begeren, Sions stof, zelfs de aarde, die Christus met Zijn voeten treedt; een zaak, die de minste betrekking heeft op Jezus Christus, het is te begeren om Zijntwil.

Daarom lezen wij dat een zekere bedroefde vrouw niets meer van Hem gezocht heeft dan Zijn voeten te wassen en dezelve te kussen. Maria Magdalena zocht slechts haar armen te vullen met Zijn dode lichaam, Jozef van Arimathéa was van datzelfde gevoelen. Johannes de Doper achtte het ontbinden van Christus' schoenriem een grote eer (Joh. 1:27). David, niettegenstaande hij een groot profeet was en geordineerd om koning over Israël te zijn, zo was nochtans dit zijn verlangen: 'Ik koos liever aan de dorpel in het huis mijns Gods te wesen, dan lang te wonen in de tenten der goddeloosheid' (Ps. 84:11).

2) Christus' grotere werken zijn in het bijzonder te begeren. O mijn ziel, wilde gij Zijn leven maar eens doorlopen en enige van Zijn uitnemende werken overdenken, met betrekking tot Zijn vrienden of met betrekking tot Zijn vijanden, wat begeerte naar Christus zouden die overdenkingen in uw hart ontsteken!

a. Jegens Zijn vrienden was Hij minnelijk en toegevend. Waar maar enige beginselen der genade waren, heeft Hij dezelve versterkt; aldus was de voorzegging: 'Het gekrookte riet zal Hij niet uitblussen' (Matth. 12:20). Waar maar een vertoning van genade was, scheen Hij dezelve aan te nemen.

b. Jegens Zijn vijanden was Hij vriendelijk en goedertieren. Een lange tijd heeft Hij Zich het meest aan de zondaars geopenbaard. Hoe gewillig was Hij om zondaars te ontvangen, hoe gereed om zondaars te vergeven en hun schuld kwijt te schelden!

Wel, o mijn ziel, als gij deze plaats en maar wilt overdenken, hoe begeerlijk zijn dezelve!

(wordt vervolgd)

Uit: "Het zien op Jezus" Isaac Ambrosius (uitg. Den Hertog).

Halloween, spotten met de dood

C.S.L. Janse,
Apeldoorn

Denken wij bij de datum van 31 oktober aan de Kerkhervorming, tegenwoordig staat die dag voor velen in het teken van Halloween.

Voor velen heeft de dood zijn huiveringwekkende betekenis verloren.

In enkele decennia is het Halloweenfeest vanuit Amerika overgewaaid naar het Europese continent. Oorspronkelijk is het van Iers-Keltische afkomst. Heidense en roomse elementen (Allerzielen) waren daarin met elkaar vermengd. Aanvankelijk wilde men de boze geesten afweren, later ging het er om de gestorvenen uit het vagevuur te verlossen. Bij de huidige Halloweenfeesten gaat het vooral om de griezeleffecten. Geraamtes, bloed en heksen spelen daarbij een grote rol. Het is overduidelijk een spotten met de dood en een oproepen van de machten van de duisternis.

Griezeleffecten

Kennelijk heeft de dood voor deze mensen zijn huiveringwekkende betekenis grotendeels verloren. Daar wijst Halloween wel op. Met bloed, doodskoppen en skeletten kun je tegenwoordig een feestje maken. Dat levert immers allerlei griezeleffecten op. Griezeleffecten die dienen tot vermaak van het publiek.

Voor velen die met God en godsdienst gebroken hebben, heeft de dood niet meer de diepe ernst die hij in de Bijbel heeft.

Voor hen geldt: dood is dood. Men weet niet meer van de dood als de koning der verschrikkingen (Job 18:14). Men weet niet meer van Gods oordeel dat wacht. Het besef van de eeuwigheid is bij hen totaal verdwenen. En voor velen die zich christen noemen, is God alleen een God van liefde. Wat de Bijbel zegt over de hel, heeft men al lang tussen haakjes gezet. Dat past immers niet bij hun zelfgemaakte godsbeeld. Tegen die achtergrond is het ook begrijpelijk dat mensen er een einde aan willen maken als de lusten van het leven niet meer opwegen tegen de lasten. De groeiende aanvaarding van euthanasie in onze tijd staat niet op zichzelf. Naast de dilemma's die de toegenomen medische mogelijkheden oproepen, is hier duidelijk ook sprake van een lichtvaardig omgaan met de dood. Het is mooi geweest, je hebt je tijd gehad, zo redeneert men dan. Huiveringwekkend is dat.

Heidendom herleeft

Bij de Halloweenwalk in het centrum van Zoetermeer werd kinderen beneden de 12 jaar afgeraden daarheen te gaan. Maar daar is uiteraard geen controle op. Moge-

lijk dat sommige kinderen (en ouderen) er een nachtmerrie aan overhouden, maar het is voor hen in ieder geval een belevenis. Een Halloweenfeest is grensverleggend, zo heet dat. Inderdaad, maar dan wel naar de verkeerde kant.

Bij de opkomst van het christendom heeft men in nogal wat gevallen geprobeerd heidense feesten en rituelen te kerstenen. Op die manier dacht men ze onschadelijk te maken. Bij Halloween zien we thans echter hoe de voluit heidense oerbetekenis weer naar boven komt. Nu de westerse wereld zijn min of meer christelijk karakter steeds meer gaat verliezen, ontstaat er haast vanzelf ruimte voor een herleving van het vroegere heidendom.

Terecht wordt daar in orthodox-christelijke kring tegen gewaarschuwd. Zeker bij Halloween is dat op z'n plaats. Er zal onder ons toch niemand zijn die daaraan meedoet. Maar ook hier dreigt het gevaar van de gewenning.

Tegenstelling

'De bezoldiging der zonde is de dood', daar is de Bijbel duidelijk over. Maar daar staat gelukkig wat achter: 'de genadegift Gods is het eeuwige leven, door Jezus Christus, onze Heere' (Rom. 6:23). Tegenover de machten van de dood en de duisternis staat Gods onverdiende genade voor doodschuldige zondaren.

Met Hervormingsdag herdenken wij hoe de waarheid daarvan weer in het volle licht gesteld werd. Zo staan op 31 oktober Halloween en Hervormingsdag inderdaad diametraal tegenover elkaar. Hoe droevig is het dan ook dat het eerste in ons land steeds meer aandacht krijgt en het tweede steeds minder. Dat is een gevolg van de ontkerstening, maar ook van het feit dat velen in de kerkelijke wereld de verschillen tussen Rome en de Reformatie tegenwoordig niet meer zo belangrijk vinden. De strijdvragen van toen over zonde en genade raken hen niet meer.

Het is de mens gezet 'eenmaal te sterven en daarna het oordeel' (Hebr. 9:27). 'De laatste vijand, die tenietgedaan wordt, is de dood' (1 Kor. 15:26). Ook Gods kinderen mogen daar niet gering over denken. De dood is de vijand van het leven en de zaligheid der mensen, zo voegen de kanttekenaren daar aan toe.

Maar Paulus mag het hoofdstuk besluiten met de uitroep: 'Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning? De prikkel nu des doods is de zonde, en de kracht der zonde is de wet. Maar Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door onze Heere Jezus Christus' (1 Kor. 15:55-57).

N.a.v. "Dienen, leiden, samenbinden", W.B. Kranendonk; uitg. De Banier, 380 blz.; € 29,95.

Een samenbinder

Ds. A. Vergunst (1926-1981) was een markante persoonlijkheid. Allen die hem gekend hebben, zullen dat beamen. Nog zie ik hem in gedachten staan op de kansel, een rijzige gestalte met een karakteristieke stem en een grote zeggingskracht.

ds. A. Moerkerken,
Capelle a/d IJssel

Terwijl ik dit schrijf, besef ik dat velen van onze lezers hem niet meer hebben gekend of gehoord: het is immers al bijna veertig jaar geleden dat hij stierf. Maar de ouderen onder ons zullen zich zijn preken nog wel herinneren. Het is een goede gedachte geweest de levensbeschrijving "Dienen, leiden, samenbinden" het licht te doen zien. W.B. Kranendonk heeft zich van die taak gekweten en het is een kloek boek geworden met heel veel informatie (784 voetnoten!) over de persoon en het werk van ds. Vergunst. Met de drie trefwoorden uit de titel van het boek heeft Kranendonk de betekenis van ds. Vergunst willen karakteriseren: dienen, leiden, samenbinden.

Als een rijke jongeling

Arie Vergunst mocht godvrezende ouders hebben. Het gezin woonde in Leiden. Ook zijn jongere broer Floor is later predikant geworden, in de Nederlandse Hervormde Kerk. Thuis werden vaak gezelschappen gehouden. Reeds op jonge leeftijd kwam Arie onder de indruk van het geluk van Gods kinderen, die hij daar hoorde spreken. Onder een preek van ds. L. Rijksen werd Vergunst stilgezet. Hij kwam tot de overtuiging dat hij als een rijke jongeling leefde - zonder God in de wereld. Later mocht hij onder een preek van ds. J.B. Bel tot de kennis van de Middelaar komen.

In juni 1946 werd Vergunst toegelaten tot het volgen van de lessen aan de Theologische School in Rotterdam. Aanvankelijk had het er de schijn van dat hij zou worden uitgezonden als legerpredikant naar wat destijds werd genoemd Nederlands-Indië. Deze weg werd echter afgesneden. In plaats van te dienen in Indië, werd de jonge Vergunst (24 jaar!) predikant in Zeist. Hij diende deze gemeente bijna vier jaar, waarna hij tot veler verrassing een beroep aannam naar Corsica, een kleine plattelandsgemeente in de staat South Dakota in de Verenigde Staten. Hij diende Corsica drie jaar en trad in die periode (1955) in het huwelijk met Simonia Treur, die hij nog kende uit zijn Leidse tijd.

De gemeente die hij het langst heeft gediend, is Rotterdam-Centrum geweest (1957 tot 1972). Hier, aan de 'Boezem-singel', kwam hij tot zijn grote kracht. Onvoorstelbaar veel werk heeft hij er verricht, niet alleen in de plaatselijke gemeente, maar ook in het gehele kerkverband en op het gebied van politiek en onderwijs.

Docent aan de school

Aan het einde van deze periode heb ik ds. Vergunst persoonlijk leren kennen, nadat ik zijn prediking al vaak had beluisterd en had lief gekregen. Hij werd mijn docent aan de Theologische School en ik werd eerlijk gezegd een beetje overrompeld door zijn bruisende persoonlijkheid en enorme werkkraft. Ietwat argeloos meende hij dat elke student van eenzelfde energie en werkkraft was voorzien als hijzelf. Ik herinner mij dat wij samen het boek gingen doornemen van dr. K. Dijk over het supra- en infralapsarisme op de Synode van Dordrecht. Dit boek wemelt van Latijnse citaten. Mijn docent liet mij soms lezen en vertalen. Toen ik eens wat haperde, vroeg hij langs zijn neus weg: 'Jij hebt toch Latijn gehad op school?' Vervolgens nam hij het over en ging met een grote vaart door de tekst van het boek heen... Dan had je weer genoeg om stilltjes naar huis te gaan.

Voor velen onverwacht nam Vergunst in 1972 het beroep aan naar het Brabantse Veen. Daar stond hij tot 1980. Er voer een schok door ons kerkverband toen hij in dat jaar voor de tweede maal in zijn leven een beroep aanvaardde naar overzee: ditmaal naar Kalamazoo in Michigan. Voor ons mensen geheel onverwacht kwam daar in november 1981 een einde aan zijn veelbewogen en arbeidzame leven, door complicaties na een operatie aan zijn halslagaders. Groot was de verslagenheid in ons kerkverband en daarbuiten.

Groot man, klein hart

Kranendonk heeft een mooi boek geschreven. Ik heb het geboeid gelezen. Ds. Vergunst komt erin naar voren zoals hij was. Zijn grote betekenis voor het kerkelijk leven, zijn hartelijke begeerte om waar mogelijk samen te binden, zijn intensieve bemoeienissen met het zendingswerk, het onderwijs en de politiek komen helder naar voren. En dat zonder op enige wijze de persoon van ds. Vergunst te idealiseren: zijn gebreken worden eerlijk benoemd. Hij wordt getekend zoals hij was: een groot man - met een klein hart.

Verwonder u niet dat Ik u gezegd heb...

In een korte serie willen we stilstaan bij de betekenis van de Heilige Doop. Het is niet alleen in de loop van de kerkgeschiedenis gebleken hoe afwijkingen van het gereformeerde spoor ook hierbij grote gevolgen blijken te hebben. Het blijkt bepalend voor het zicht op de gemeente, de benadering van jongeren, de spits van de prediking, de godsdienstige opvoeding, het onderwijs en dergelijke. Recente (jeugd) bijeenkomsten over dit onderwerp roepen vragen op en zelfs helaas verwarring. Vandaar op verzoek vanuit onze lezerskring, waaronder ambtsdragers, enkele artikelen.

v. A.

Opzet

De volgende centrale thema's worden aan de orde gesteld:

1. De zin die als het ware met rode letters boven ons doopformulier staat en bepalend is voor de hele inhoud en - als het goed is - voor de uitleg. Deze zin luidt: '...dat we in het rijk Gods niet kunnen komen, tenzij wij vannieuws geboren worden'. Daarover gaat het nu.
2. De kernzin dat 'de doop in de plaats van de besnijdenis is gekomen'.
3. De centrale gedachte uit het eerste gebed bij de doopbediening: '...door hetwelk de doop beduid werd'.
4. Het onderscheiden spreken van onze vaders in het doopformulier over 'wij en onze kinderen' en over 'dit kind'.
5. De waarde die onze Dordtse vaders in het Besluit van de Dordtse Leerregels blijken te hechten aan de kinderdoop, tegenover lasterlijke verwijten, 'die ze met verfoeiing verwerpen'.

Uitgangspunt

De kern van de doopleer vat ons formulier samen in dezelfde drie stukken als onze Heidelbergse Catechismus: ellende, verlossing

en dankbaarheid. Daar beginnen we in ons denken over de doop. Dus niet – zoals je vaak hoort – dat we 'vermaand en verplicht worden tot een nieuwe gehoorzaamheid'. Want daarmee zijn we al aangekomen in het stuk der dankbaarheid, en slaan we twee stukken over.

Wanneer we eenvoudig vanaf het begin gaan lezen, horen we daar over de ellende van ons en onze gedoopte kinderen. De doopleer begint over 'kinderen des toorns, die in het rijk Gods niet kunnen komen, tenzij zij vannieuws geboren worden'. De onreinheid van onze zielen wordt eerst aangewezen. De duidelijke, absolute noodzaak van wedergeboorte, als het genadewerk Gods, wordt daarom als eerste beleden. Het doopwater roept ons allereerst toe hoe *onrein* we zijn en dat we *buiten* Gods genaderijk staan. We horen dat er maar één weg is naar binnen. Deze weg is 'die wedergeboorte, die vernieuwing, nieuwe schepping, opwekking uit de doden, levendmaking, waarvan zo heerlijk in de Schrift gesproken wordt, die God zonder ons in ons werkt' (DL 3/4, 12).

Voor de duidelijkheid: daar gaat het zowel over de wedergeboorte in engere als in ruimere zin. We bedoelen daarmee: zowel over de levendmaking als over de vernieuwing. Laten we toch ons formulier eerlijk aanhalen en gebruiken. Dus beginnen we ook *hiermee* in ons spreken over de doop. Als dit niet het uitgangspunt blijft, gaan we niet eerlijk met de beproefde doopleer om. Daarom is het me een raadsel hoe tijdens de bezinning op dit onderwerp het woord 'wedergeboorte' zelfs niet gebruikt wordt. Waarom toch blijkt in sommige kringen zelfs het wóórd 'wedergeboorte' al verdacht te zijn? Laat staan dat dat in het geheel van de uitleg het uitgangspunt vormt. Terwijl Dordt ons juist op dit punt helemaal in deze zin leert in het derde/vierde hoofdstuk: van des mensen verdorvenheid, de bekering tot God en de manier van deze (bekering).

De levensvraag 'hoe kom ik bij Jezus?' wordt in dit hoofdstuk door Dordt beantwoord met: door *déze* wedergeboorte. Dit vormt een eenheid in het onderwijs en gevoelen van onze belijdenis! Daar mogen we niet selectief mee omgaan. Het is zo leerzaam daarna in ons formulier te lezen dat we - wanneer we wedergebooren worden - 'een mishagen aan onszelf zullen hebben, ons voor God verootmoedigen en onze reinigmaking en zaligheid buiten onszelf zullen zoeken'. Dat gebeurt wanneer de soevereine genadedaad Gods voorafgaat en bijblijft. Dan alleen en dan

zeker! De doop als zichtbare prediking van Gods genade in de lijn der geslachten, van de noodzaak en mogelijkheid van de... wedergeboorte! 'De waarde van het gedoopt zijn kunnen we nooit hoog genoeg waarderen, als het maar nooit de noodzaak van wedergeboorte overbodig maakt', hoor ik ds. A. Vergunst nog zeggen. Zo gaan we in het dooponderwijs van onze Godvruchtige vaders van het stuk der ellende naar het stuk over de verlossing. De genade in de Verlosser, als het werk

van de Vader, de Zoon en de Geest, wordt ons vanuit deze allesbepalende beginzin voorgehouden.

Dit heeft alles te maken met de vrije genadeleer, die doorwerkt in alles. Ook in ons denken over de Heilige Doop. In kerkelijk Jeruzalem 'geloofden velen in Zijn Naam' (Joh 2:23). Wat lezen we dan direct daarna? 'Maar Jezus Zelf betrouwde hun Zichzelf niet' (vers 24). Waarom bleef Hij toch op afstand? 'Omdat Hij hen allen

kende...', want Hij Zelf wist wat in den mens was' (vers 25).

Zou het dan zonder reden zijn, dat we direct daarna steeds maar lezen: 'Voorwaar, voorwaar, amen, amen... gijlieden moet wederom geboren worden?' (Joh. 3:3,5,7). Verwonder u er dan niet over wanneer dat ook het principiële uitgangspunt is van onze doopleer. Want wat is geloof zonder voorafgaande wedergeboorte? Zo staat het ook in Johannes 3:1-21.

(wordt vervolgd)

RUBRIEK **AL DEZE WOORDEN** [44]

Zeer wijd

TIEN GEBODEN VOOR ONS

We zijn bezig met het negende gebod: 'gij zult geen valse getuigenis spreken tegen uw naaste'. Je kunt ook doden met de **tóng**. Dan is er verband met het zesde gebod. We kunnen ook met de tong zondigen tegen het zevende gebod door schunnige of dubbelzinnige praat; tegen het achtste gebod door bedrieglijk te spreken. Vandaar dat dit ook bij de verklaring van deze geboden in onze Heidelbergse Catechismus aan de orde is geweest.

Er zijn dus diverse dwarsverbanden tussen Gods geboden. Gods wil en wet vormen een wonderlijke eenheid. Weet je nog van de lijn vanuit het (eerste) wortelgebod met elk van de andere negen? Elk gebod heeft immers met de Wetgever Zelf te maken. Met Gods eer en naam dus. Zo blijken er ook lijnen van andere geboden naar het negende gebod. Want elk gebod heeft wel met ons taalgebruik te maken. Wat straks te denken van het tiende gebod? Wat valt er niet onder ons begeerteleven? Dit bedoelt de dichter nu o.a. als hij bidt: 'In alle volmaaktheid heb ik een einde gezien, maar

Uw gebod is zeer wijd' (Ps. 119:96). We spreken zo gemakkelijk. We praten wat af, op allerlei manieren produceren we woorden, woorden, woorden... Dan blijkt hoe oppervlakkig we leven. Want we praten zo gemakkelijk... alles goed! Maar ook met dit gebod zijn we zo maar niet klaar. Dit gebod heeft namelijk alles te maken met God én met ons innerlijk. De stralen van Gods wil en wet beschijnen de buitenkant én de binnenkant van ons hele leven. Zeker als we een 'sprekend' beroep hebben. Of zelfs een ambt bekleden. Wat luisteren onze woorden dan nauw. Voor God en mensen.

De kern van de zonde tegen het negende gebod is tweërlei:

- op welke manier dan ook afbreuk doen aan de waarheid;
- op welke manier dan ook afbreuk doen aan de goede naam van de naaste.

De Grote Catechismus van Westminster noemt in antwoord 145 op grond van ongeveer 90(!) teksten de zonde tegen dit gebod. Daar lezen we heel praktisch onder andere: 'het kwade goed noemen en het goede verkeerd; overhaast, scherp en partijdig bekritisieren; alle vormen van vleierij, grootspraak en opschepperij; het onthullen van gebreken zonder dat daarvoor noodzaak is'. In een tijd van discussie, openheid en publiciteit zou het goed zijn,

als we eens meer bij de Westminster in de leer gingen. Want het is te vrezen, dat we als kinderen van onze tijd niet goed meer weten wat zondigen tegen dit gebod is. Met alle gevolgen van dien voor ons geweten, voor onze schuld op weg naar Gods rechterstoel.

Alles went, ook zondigen met onze tong. Dit blijkt helaas ook in het kerkelijk leven. Dat doet Jakobus door de inspiratie van de Geest uitroepen in heilige verontwaardiging: 'De tong is een wereld van ongerechtigheid... het besmet het gehele lichaam... wordt ontstoken van de hel... de tong is een onbedwingelijk kwaad, vol van dodelijk venijn. Door haar loven we God en de Vader, en door haar vervloeken wij de mensen, die naar de gelijkenis Gods gemaakt zijn. Uit dezelfde mond komt voort zegening en vervloeking. Dit moet, mijne broeders, also niet geschieden... want een zelfde fontein kan geen zout en zoet water voortbrengen'. (Jak. 3: 8-12).

Wat is er over van het mooie instrument om God te eren en onze naaste te dienen? Wat is de mens, zonder de wederbarende kracht van Christus' Geest? Want de vrucht des Geestes blijkt zeker ook in onze woorden. Dan *wordt* zonde zonde. Dan *blijft* zonde zonde. Neem jij het met het negende gebod net zo nauw als met het derde?

v. A.

Het goede voor Jeruzalem

‘Grootste eendracht en nauwste saambinding.’ Dat hoopte ds. W. den Hengst in de Gereformeerde Gemeenten te zien toen hij in 1919 samen met ds. G.H. Kersten de hoofdredactie van De Saambinder ter hand nam.

L. Vogelaar,
Scherpenzeel

Wat er de afgelopen eeuw ook veranderde in ons blad, de naam niet. Die geeft ook precies weer wat de redactie ermee op het oog had, en nu nog steeds heeft. Reeds in de eerste afleveringen van zijn kerkrecht-rubriek stelde ds. Den Hengst de waarde van het leven in een kerkverband aan de orde. En ds. Kersten noteerde in zijn eerste bijdrage dat het kerkelijk blad werd gepubliceerd ‘uit den drang van het goede voor Jeruzalem te zoeken’.

Aan het roer

In een eeuw Saambinder zijn er zeven hoofdredacteurs geweest: ds. W. den Hengst (1919-1927), ds. G.H. Kersten (1919-1945), dr. C. Steenblok (1945-1950), ds. L. Rijksen (1950-1969), ds. K. de Gier (1969-1985), ds. A. Moerkerken (1985-2009) en ds. G.J. van Aalst (vanaf 2008).

De eerste zevenenhalf jaar stonden er dus twee kapiteins op het schip. Hoe hun taakverdeling was, is niet zo duidelijk; in elk geval moesten alle bijdragen van medewerkers en ingezonden stukken naar ds. Kersten worden gestuurd. Kennelijk lazen de beide hoofdredacteurs elkaars bijdragen niet voor verschijning. Toen ds. Den Hengst op 11 mei 1922 schreef dat een avondmaalsdienst op Goede Vrijdag mogelijk is, reageerde ds. Kersten in het volgende nummer met een artikel dat twee lange kolommen besloeg en waarin hij het tegendeel stelde: ‘Het Avondmaal wordt gevierd in de kracht der

ds. W. den Hengst

opstanding’. Zo’n reactie kon blijkbaar wel lijden; ds. Kersten wilde van De Saambinder in elk geval ‘geen strijdblad’ maken.

Ds. Den Hengst

Ds. Den Hengst was 60 jaar toen het eerste nummer van De Saambinder verscheen. De Leidse predikant was ook docent, maar er waren op dat moment geen studenten aan de predikantsopleiding. Dat is later gelukkig nooit meer voorgekomen.

Meermalen kampte ds. Den Hengst met ziekte. ‘Alle arbeid is hem onmogelijk’, verzuchtte ds. Kersten in 1922, en de Saambinderlezers moesten het een aantal weken zonder de artikelen van ‘d. H.’ uit L. stellen.

Uiteindelijk was het aanvragen van emeritaat onvermijdelijk, en ook het docentschap legde ds. Den Hengst neer. Tot zijn overlijden op 7 juni 1927 bleef hij echter wel in het colofon van De Saambinder als hoofdredacteur vermeld staan. Het was toen al een half jaar geleden dat er voor het laatst een artikel van zijn hand was verschenen.

Ds. Den Hengst verzorgde de rubrieken kerkrecht en kerkgeschiedenis en later ook andere bijdragen. Uit de artikelen bleek zijn kennis en belezenheid. Zijn biograaf, ds. J. Schipper, typeerde zijn pennenvruchten als ‘helder en degelijk. Hij was een boeiend schrijver en had een beeldende stijl, die nu nog velen zal aanspreken. Bovendien kon men hem eruit leren kennen als een gematigd en ruimdenkend mens’.

Initiatiefrijik

De 37-jarige ds. Kersten stond in Yerseke toen De Saambinder voor het eerst verscheen. Hij was de enige predikant in de classis Goes, die toen acht gemeenten telde. In die regio had hij alleen hulp van oefenaar M. Remijn te Krabbendijke. Toen het kerkverband van de Gereformeerde Gemeenten op 5 juni 1907 tot stand was gekomen door het samengaan van de Kruisgemeenten en een groot deel van de Ledeboeriaanse gemeenten, was ds. Kersten pas 24 jaar. Hij streefde naar hechte eenheid tussen de gemeenten en orde in het kerkelijk leven. Daarvoor was veel doorzettingsvermogen nodig.

Voor ds. Kersten was De Saambinder een voertuig om een gezonde ontwikkeling van het kerkelijk reilen en zeilen te bevorderen. ‘Het blad wordt ingezet om de gemeenten te informeren en te reformeren’, schreef ouderling A. Bolier in zijn boek ‘Kersten in kleur. Voorganger, verbinder, vernieuwer’.

Ds. Kersten was een persoonlijkheid, een organisator. Het uitbrengen van een kerkelijk orgaan was één in een reeks initiatieven die hij in korte tijd ontploofde of met kracht ondersteunde. Op 24 april 1918 werd de SGP opgericht, in november 1919 kwam De Saambinder, op 4 januari 1921 scholenbond VGS, op 5 mei 1921 SGP-blad De Banier en op 29 september 1921 onderwijzersvereniging GOV. Een eigen gebouw voor de Theologische School had ds. Kersten er graag aan toegevoegd, maar dat liet nog wat op zich wachten: tot 13 januari 1927. Ds. Kersten had een krachtig middel om dat doel te bereiken: in De Saambinder schreef hij er artikel na artikel over.

Calvijn over de rechtvaardiging [2]

A. Jobse,
Dordrecht

In zijn serie preken over Genesis 15:6 betoogt Calvijn verder dat het geloof van Abram 'tot gerechtigheid is gerekend', en dat het God is Die dat gedaan heeft. Daarom gaat hij de woorden nader uitleggen.

Toerekenen is 'toewijzen', of 'op iemands credit schrijven', zegt Calvijn. Wanneer zich bijvoorbeeld het geval voordoet dat iemand schuld heeft, en hij die schuld betaalt, dan wordt die betaling op iemands rekening geboekt. In de Franse taal wordt het woord 'imputer' altijd in ongunstige zin gebruikt, maar zo is het niet in de Bijbel. De Schrift gebruikt eenzelfde woord, zowel in gunstige als in ongunstige zin; zij zegt dat God gerechtigheid toerekent, en dat Hij de zonden niet toerekent. 'Wanneer er dus gezegd wordt dat het geloof aan Abram is toegerekend of aangerekend, betekent dit dat het alles wat van hemzelf komt, terneer geveld heeft.'

Wij kunnen de zwaarte van dit woord alleen maar verstaan als wij ons rekenschap geven van het tegenovergestelde geval. Calvijn: 'Wanneer er wordt gezegd dat de zonden ons worden toegerekend, houdt dit in dat de registers van onze schuld blijven bestaan, dat de rechtsgedingen tegen ons gevoerd worden, dat het wachten alleen nog is op het vellen van het vonnis en het ten uitvoer brengen daarvan. Wee ons echter, wanneer God ons onze zonden toerekent! Het heet immers: 'Welgelukzalig zijn zij, aan wie God de zonden niet toerekent'. Daaruit volgt: vervloekt zal elk mens zijn, wanneer God als Rechter zal willen optreden, en ons leven zal willen onderzoeken.'

Gerechtigheid

Daarom is de betekenis dat het ons in zover als gerechtigheid wordt aangeschreven, als onze zonden ons niet worden toegerekend. De toerekening der gerechtigheid bewerkt dat er geen toerekening meer plaatsvindt van schuld om ons te

oordelen en te verdoemen, want het rekenen tot gerechtigheid betekent zoveel als volledige vrijspraak. De gerechtigheid is hier dus geen deugd. 'Neen', zegt Calvijn, 'het is een gunst die God ons betoont, daar Hij ons in genade aanneemt en door Zijn loutere goedgunstigheid met ons verzoend wil zijn. Het is een gunstige gezindheid van God jegens ons, wanneer het Hem behaagt om onze zonde te begraven en uit Zijn gedachtenis te verbannen en ons voorts te beschouwen als mensen die de Wet vervuld hebben.'

En waarom doet Hij dat? Omdat Jezus Christus rechtvaardig is, en omdat de gerechtigheid, die in Hem volkomen is, ons wordt toegerekend en op onze rekening wordt geschreven.

God spreekt vrij

Tenslotte zegt Calvijn dat alleen God dat doet. Want mensen kunnen ons vanwege een uiterlijke schijn van heiligheid wel toejuichen en ons een gerechtigheid toerekenen. 'Dat wil zeggen, men zal onze gerechtigheid erkennen en op onze naam

schrijven, men zal ons vrijspreken, wij zullen zelfs geloofd en geprezen worden, en dat te meer wanneer men zal zien dat wij een deugdzaam leven hebben geleid. Dat alles heeft echter niet de minste waarde.' Want al zou de hele wereld Abram hebben gewaardeerd en geprezen of zelfs heilig verklaard, dat alles zou van geen betekenis geweest zijn. 'Het is God echter Die plechtig verklaart hoe het is, Hij Die de bevoegde Rechter is, aan Wie het toekomt om een vrijsprekend of een veroordelend vonnis te vellen. Wanneer God dus Abram zo vrijsprekt en hem als rechtvaardig erkent en beschouwt, dan is dat het voornaamste.' Daarom neemt Paulus dit in Romeinen 4 ook als een voorbeeld. Calvijn: 'Wanneer de apostel wil spreken over de rechtvaardiging, die om niet wordt verleend, wil dit zeggen dat hij wil aantonen dat er geen andere hoop op zaligheid is dan die, welke berust op de loutere goedgunstigheid Gods, daar Hij ons onze zonden vergeeft, opdat wij Hem mogen behagen.' Wat dus voor Abram gold, geldt ons allen. Sterker nog: indien er in een sterfelijk mens deugd, die verdienste waardig is, zou kunnen worden gevonden, dan heeft Abram stellig alle anderen overtroffen. De conclusie van Calvijn is: 'Wanneer Abram gerechtvaardigd is door God te geloven, dan vermogen onze werken niets om ons bij God een gunstige beoordeling te verzekeren en om vaste grond te geven aan de hoop, die wij op de eeuwige zaligheid moeten hebben. God moet ons alles geven en wij moeten ons niet inbeelden dat wij van onze kant iets bij Hem kunnen komen aandragen.'

(wordt vervolgd)

In het vorige artikel was sprake van een storende verschrijving. De vraag van Luther was niet: 'Hoe krijg ik een rechtvaardig God?' maar: 'Hoe krijg ik een genadig God?'

Genève

In het dal van de schaduw des doods

Begin dit jaar schreef ds. B.J. van Boven acht artikelen voor De Saambinder met als thema: "Momenten in de Christenreis". We vervolgen deze serie met opnieuw acht artikelen.

Na de strijd met Appollyon komt Christen in het dal van de schaduw des doods. Hij ontmoet er twee mannen.

ds. B.J. van Boven,
De Valk-Wekerom

Het zijn kinderen van de verspieters die eenmaal een slecht bericht voortbrachten van Kanaän. En dat is ook te merken! Ze zeggen dat ze alleen van het zien van dit dal al zo geschrokken zijn dat ze niet verder durven en terug willen. Het was er aardedonker, ze merkten dat de duivelen er bezig waren en ze hoorden er de klanken van gepijnigden. Ze sporen Christen aan om ook terug te keren. Maar dat kan Christen niet! Hij moet wel langs deze weg om in de begeerde haven te komen. En gelukkig heeft hij een zwaard bij zich: Gods Woord.

Zo krijgen Gods kinderen veel verzoeken op hun weg. Soms valt de satan onmiddellijk aan, maar hier is het anders. Hier zijn het mensen die door hun redeneren en soms gevoelig aandringen hen proberen af te houden om verder te gaan. Juist dan is het zo nodig dat ze vasthouden aan het Woord, dat hen als een zwaard gegeven is.

Twee gevaren

Christen ziet een smal paadje, dat door het dal loopt. Maar wat is het gevaarlijk! Aan de rechterkant ziet hij een diepe gracht, waarin blinden terechtkomen. Het is de gracht van de geveinsdheid of van zelfbedrog. Aan de linkerkant ziet hij een moeras, waarin men makkelijk kan verdrinken. Het is het moeras van de wanhoop, die volgt op het vallen en leven in de zonden. Zie Christen toch eens tobben om over dat smalle paadje voort te gaan! En juist nu wordt het donker en ziet hij nauwelijks hoe hij lopen moet. Hij staat als het ware bij de mond van de hel. Christen merkt wel dat hij aan een zwaard nu niets heeft. Hij neemt een ander wapen. Het heet: Gedurig Gebed. Hoor hem roepen: O Heere, verlos mijn ziel. En al zuchtend, merkt hij dat het vuur dichterbij komt, hoort hij vreselijke dingen en besluit hij bijna terug te keren. Maar dan roept hij: 'Ik zal heengaan in de macht des Heeren! En: de boze geesten deinzen terug!

De twee grote gevaren die Bunyan hier tekent, kunnen we noemen: dwaling en zonde. Gods oprechte pelgrims komen door ontdekkende genade erachter dat ze ieder ogenblik in gevaar zijn. Aan de ene kant zijn ze bang meegezogen te worden met een dwaling, aan de andere kant vrezen ze te vallen in een bepaalde zonde. En daartussen ligt het smalle pad waar ze op lopen. En als dan de Heere Zijn aangezicht verbergt en het Woord gesloten is voor hun ziel en het zo aardedonker is van binnen, dan stormt het van alle kanten: Gij hebt geen heil bij God.

Het zijn de tijden dat ze vrezen nog alles te missen en voor eeuwig te moeten omkomen. Dan hebben ze aan vroegere ondervindingen niets. Het is een wonder als de Koning te hulp komt en zij in Zijn mogendheden mogen voortgaan, tegen hoop op hoop. Zo leren zij dat de weg van de Borg ging door het dal van de schaduwen des doods.

Twee stemmen

Maar het meest raakt Christen in de war als allerlei lasteringen in zijn oor gefluisterd worden en hij meent dat die uit zijn eigen hart voortkomen. Het is zo zwaar voor hem te denken dat hij de Koning zou lasteren. Hoewel hij zijn oren dicht stopt, kan hij de lasteringen niet tegengaan. In die wanhopige toestand hoort Christen plotseling een andere stem: 'Al ging ik ook door een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen want Gij zijt met mij'. Christen wordt zo verblijd! Nu weet hij dat er nog iemand in dit dal wandelt die de Heere vreest. Maar de woorden raken ook zijn hart, zodat hij nu weten mag dat de Heere nabij is. Als de dag begint te lichten, mag Christen terugzien en is hij verwonderd. Hij mag vooruitzien en ziet nu de strikken en kuilen duidelijk liggen.

Zo kunnen Gods kinderen de stem van de duivel en de stem in eigen hart vaak niet onderscheiden. Daar is hemels licht voor nodig. Maar wat een wonder als de Heere in dat dal een meeloper geeft, die hen wijst op de enige troost: Hij is nabij.

*Hoe donker is het dal,
waar Christen door moet gaan,
Hij ziet de twee gevaren,
waaraan hij bloot zal staan.
Hij hoort een stem van binnen,
die tot de wanhoop leidt,
Maar mag een troostwoord horen,
dat hem in God verblijdt.*

(wordt vervolgd)

De belangrijkste dingen eerst

Het vorige artikel zouden we met enkele woorden kunnen samenvatten. Wat zijn de taken van een vader: hij is een kameraad, een leider, een opvoeder. Toch dienen we de artikelen over de man en vader nog toe te spitsen: wat is de kern van zijn roeping in het gezin?

Werkgroep Gezin

De vader is onderwijzer (Deut. 6:6 en 7; Spr. 22:6). In het Oude Testament lezen we verschillende voorbeelden over de rol van de vader als onderwijzer. Vader moest uitleggen wat er gebeurde bij Pasen en waarom. Hij moest later uitleggen waarom de twaalf stenen uit de Jordaan als monument naast de rivier omhoog rezen. De vaders moesten de daden van de Heere doorgeven (Ps. 78). God had immers gesproken in de geschiedenis van het volk. Deze taak van de vader is het belangrijkste. De Bijbelteksten die genoemd zijn, geven aan dat vaders zich moeten laten bevragen, maar ook dat ze in de gang van het kerkelijk jaar konden doorgeven wat werkelijk van belang is.

Wachter

Een Bijbelse vader is ook iemand die op zijn post staat. Hij bewaakt zijn gezin tegen verleidingen, zonden en gevaren. Zo'n vader is bewogen met het (geestelijk) welzijn van zijn kinderen. Daar zijn in de Bijbel

voorbeelden van te vinden. Job offert als zijn kinderen bij elkaar zijn geweest. Abraham draagt aan Eliëzer op om voor Izak niet een vrouw te nemen onder 'de dochteren der Kanaänieten, in het midden van welke ik woon' (Gen. 24:3). Hij stuurt zijn knecht naar zijn familie om daar een vrouw te zoeken voor zijn zoon. Hij waakt over het geestelijk welzijn van Izak.

Voorbeeld

In Efeze 6:4 schrijft Paulus: 'En gij vaders, verwekt uw kinderen niet tot toorn'. De kanttekening bij dit gedeelte luidt: 'Dat is, door te grote hardheid tot zulk een toorn, waaruit misnoedigheid zou rijzen, of een weerzin der kinderen tegen de ouders'. Vaders verwijzen in hun vader-zijn naar God, Die hemel en aarde geschapen heeft. Het is geen eenvoudig onderwerp, maar een man die zijn plaats als vader misbruikt, staat als een hindernis tussen de Heere en zijn vrouw en kinderen in. Natuurlijk houdt vaderlijk gezag in dat een vader mag corrigeren en terechtwijzen, maar gezag

betekent ook dienen, er voor de ander zijn. Een harde vader werpt een zwarte schaduw over het Bijbelse kerngegeven dat Christus kwam om te dienen en zondaren tot bekering riep.

Aanspreekpunt

Het tweede gebod verwoordt duidelijk dat de Heere een ijverig God is, 'Die de misdaad der vaders bezoekt aan de kinderen, aan het derde, en aan het vierde lid dergenen, die Mij haten'. Dat betekent nogal wat. Als vaders de zonden van hun eigen vaders doorgeven, zal de Heere daar op terugkomen, '...want als zijn zonen zich hebben vervloekt gemaakt, zo heeft hij hen niet eens zuur aangezien. Daarom dan heb Ik het huis van Eli gezworen: Zo de ongerechtigheid van het huis van Eli tot in eeuwigheid zal verzoend worden door slachtoffer of door spijsoffer!'

Het tweede gebod gaat nog verder: 'En doe barmhartigheid aan duizenden dergenen die Mij liefhebben, en Mijn geboden onderhouden'. Er is geen vader op aarde die deze barmhartigheid verdient, geen vader die Gods geboden volmaakt onderhoudt. Er is er Eén geweest die de wet van Zijn Vader nooit heeft overtreden. Hij is gekomen naar deze aarde, om verloren vaders, vaders die het verknoeid hebben en nooit meer goed kunnen maken, Zijn volmaakte gehoorzaamheid toe te rekenen. Uit genade, zonder enige verdienste van welke aardse vader ook.

Verdriet en moeite

Het leven van een vader is niet altijd eenvoudig. Bijvoorbeeld wanneer een vader zijn vrouw, de moeder van zijn kinderen, verliest door de dood, of als er sprake is van echtscheiding. Als hij een kind verliest of als zijn kind andere wegen gaat. Soms worden vaders zelf ziek en kunnen niet meer doen wat ze zouden willen en moeten doen. Wat een moeite heeft vader Jakob in zijn leven ondervonden: op de vlucht voor zijn broer, later is hij zijn vrouw kwijt, is Jozef spoorloos, is hij zonder Simeon en later ook nog zonder Benjamin. En dan de hongersnood en het stille verdriet om Jozef dat maar niet overging. Toch mocht hij aan het einde van zijn leven zeggen: 'Op uw zaligheid wacht ik, HEERE!' (Gen. 49:18). God had alles welgemaakt door alle moeite en verdriet heen. Zo kwam een vermoeide vader thuis.

(slot)

Secretariaat: akarens@klikSAFE.nl

Kerk op de prairie

Ds. C. Vogelaar,
Towaco (VS)

Het was maar een klein begin, nu al meer dan 70 jaar geleden, in Alberta. We vernamen er iets van uit een brief van vrienden die daar wonen.

Dat begin was er in een klein, eenvoudig huisje op de prairie in het zuiden van de provincie. Er was een doopdienst en het kind dat toen het teken en zegel van Gods verbond ontving, was nu de schrijfster van de brief. Zij en haar man zijn al vele jaren onze vrienden en vaak hebben we in hun huis, ook op de prairie, een warm en gastvrij onderdak gehad als we gemeenten in Alberta mochten dienen. De jaren zijn voorbijgevlogen. Zelf zijn ze, net als wij, in de avond van het leven gekomen. De avond met de zorgen en moeiten die dan vaak, als de draagkracht afneemt, worden ervaren. Alleen als er de eeuwige armen van God onder zijn, armen die dragen en redden, kan het. Dan zal het toch goedkomen en zal de veilige haven kunnen worden bereikt. De brief deed ons goed. Het was juist een bijzondere dag voor onze gemeenten hier, en speciaal in Alberta. Dat kleine begin van destijds is uitgegroeid tot meer dan 3000 leden en doopleden, in vier flinke tot grote gemeenten in Fort Macleod, Lethbridge, Picture Butte en nu ook in Nobleford (met

nog een afdeling in Calgary). Nobleford had echt uitgezien naar een eigen kerkgebouw, en ook om op eigen benen te mogen staan, met uit hun eigen midden gekozen ambtsdragers.

Ingebruikneming kerkgebouw

Er lag sneeuw op die dag, 9 oktober. Dat was op de foto's die ons toegestuurd werden goed waar te nemen. Er lag sneeuw op het dak van het fraaie kerkgebouw en op de wegen er naar toe, terwijl de herfst nauwelijks begonnen was en we hier in New Jersey soms nog buiten konden zitten.

In het kerkgebouw was het warm. Het was bemoedigend dat de kerkfamilie was uitgebreid met, laten we maar zeggen, een flinke dochter. Want Nobleford mag al meer dan 500 leden en doopleden hebben. Daar op de wijde prairie verrees een sierlijk Godsgebouw.

's Middags werd door broeder Adams, van de moedergemeente Picture Butte, het Woord bediend uit Jeremia 7:2. Zeer toepasselijk was de boodschap van Hem

Die niet liegen kan. Zoals gebruikelijk waren er de nodige toespraken. Ook door de plaatselijke en provinciale overheid werden er goede wensen uitgesproken. Namens de Alberta-gemeenten sprak ds. Den Hollander, die overigens zelf in Fort Macleod getuige is van de bouw van een nieuwe kerk.

's Avonds bediende ds. Adams het Woord uit 1 Samuël 12:22-25 en werden de gekozen ambtsdragers bevestigd. De gebruikelijke toespraken volgden. Het waren goede diensten waarin de Heere Zijn knecht een gepast ernstige, maar ook bemoedigende boodschap gaf.

Hartelijke wens

We zijn op afstand blij met hen die verblijd zijn. Maar het zou arm zijn als dit alles was wat te melden of te wensen was.

Klein is men dus begonnen, daar op de uitgestrekte prairie, in zo'n eenvoudig huisje waar de eerste emigranten onderdak hadden gekregen. Ze zagen uit naar kerkelijk leven zoals ze in het oude vaderland gewend waren geweest, met dezelfde waarheid als die ze daar gehoord hadden. En God verandert niet, ook niet als je in een heel andere cultuur en in een vreemde omgeving terecht komt.

Het begin was moeilijk. En stormen zijn er ook wel geweest. Maar de Heere heeft Zijn handen niet van de emigranten en hun nageslacht afgetrokken. Er was uitwendige groei, er kwamen nieuwe kerken, en dat in een tijd waarin door de secularisatie kerken gesloopt worden of een andere bestemming krijgen. Dat is op zichzelf iets waarmee we blij mogen zijn. Maar mogen er nu vooral stenen worden toegevoegd, in Alberta, British Columbia, Ontario en in de gemeenten in het politiek onrustige Amerika, maar ook wereldwijd. Mogen er stenen worden toegevoegd aan het Godsgebouw dat naar Zijn bestek in eeuwigheid zal rijzen. Dat werk begint klein, maakt de zondaar bedelarm en behoeftig, maar zal heerlijk voltooid worden. En dat omdat het welbehagen door de hand van Christus gelukkig voortgaat.

De gezegende meerdere Zerubbábel, Christus, zal de hoofdsteen toebrengen met toeroepingen: 'Genade, genade zij denzelven! O, dat vaste en zekere fundament van de kerk is: 'De handen van Zerubbábel hebben dit huis gegrondvest, zijn handen zullen het ook voleinden; opdat gij weet dat de HEERE der heirscharen Mij tot ulieden gezonden heeft.'

Daarvoor zal de Kerk zo van harte Hem de lof en de eer toebrengen, omdat Hij het gedaan heeft.

De kerk in
Nobleford.

Onze synode kwam bijeen

Het waren evangelisten op hun eigen plekje. Zo typeerde ouderling G. Roos de christenen in de tijd van de Vroege Kerk. Zij leefden het Woord voor in hun omgeving. Naast al het goede werk dat vanuit het deputaatschap voor Evangelisatie wordt gedaan en bevorderd, mag dit punt in de toerusting de volle aandacht krijgen.

ds. J.M.D. de Heer,
Middelburg

Tijdens de oktobervergadering van onze Generale Synode kwam het rapport over de evangelisatie aan de orde. Daaruit bleek dat het deputaatschap het accent legt bij toerusting en advisering van het plaatselijke en classicale evangelisatiewerk, dat overigens onder verantwoordelijkheid van kerkenraad en classis valt. Daarbij worden de gewaardeerde evangelisatieposten niet vergeten, waar evangelisten al vele jaren de onkerkelijke medemens zoeken te bereiken. De synode sprak een warm woord richting hen uit.

Onder ons

De synode hecht aan een heldere omschrijving van verantwoordelijkheden. Een veldwerker die namens een classis werkt, moet duidelijk weten wie eindverantwoordelijk is. Over zulke vragen denkt het deputaatschap, in samenspraak met kerkenraden en classes na. Ondertussen blijkt steeds schrijnender dat de geseculariseerde medemens volop onder ons woont. Dat vraagt om een voortdurende bezinning en toerusting. Om de eenheid van de boodschap te bevorderen wil de synode de gemeenten nadrukkelijk vragen gebruik te maken van de kennis en materialen van het deputaat-

schap. Evangeliseren richt zich op de ziel van de medemens. De boodschap moet dus door en door betrouwbaar zijn. Aanbevolen werd om ook tijdens kerkvisitatie oog te hebben voor dit werk. Ook bij het eventueel openen van posten of aanstellen en opleiden van werkers is het belangrijk dat het deputaatschap betrokken is en kan adviseren.

Internet als kanaal

Ds. G. Clements wees op een passage in het rapport over internet als eventueel kanaal om de moderne mens te bereiken. Het deputaatschap stelde al een commissie in om de 'ingewikkelde vragen' op dit terrein te doordenken. De Goudse predikant merkte op dat er ook voor gemeenteleden op internet betrouwbare informatie moet staan op het gebied van de geloofsleer en actuele vragen.

Zo kreeg de bespreking een verrassende spits. Na wat heen en weer gepraat voelde de synode aan dat dit om een heel eigen terrein gaat. En daarom stelde de vergadering een commissie in om hier dieper over door te denken. De commissie gaat voorzichtig verkennen of en hoe de leer die naar Gods Woord is via digitale kanalen zou kunnen worden overgedragen. Het is nu eenmaal een feit dat jongeren veel

minder boeken lezen en hun informatie, ook over geloofszaken, vaak van internet halen. Maar, daar lezen ze rijp en groen, beter gezegd: meer groen dan rijp. Ligt hier een taak voor de kerk? Het overdragen van geestelijke zaken vraagt wel om een waardige stijl. En om eenduidigheid in de uitleg van de leer.

In de commissie zijn vertegenwoordigd het moderamen van de synode, de Theologische School, de commissie catechese en het deputaatschap Kerk, Gezin, Jeugd en Onderwijs en zo ook de Jeugdbond. Zo wil de synode samen zoeken op een terrein dat nieuw is voor onze gemeenten. In januari komt de commissie met een rapport.

Kerkrecht

Een flink deel van de woensdagvergadering ging naar twee belangrijke stukken van het deputaatschap Kerkrecht. Het ene was een voorstel voor herziening van de Dordtse Kerkorde (DKO). Het deputaatschap staat voluit achter geest en inhoud van de DKO, maar een aantal verwoordingen is verouderd en verschillende artikelen functioneren niet meer. Ook is de praktijk soms al jaar en dag anders dan de letter van de kerkorde. Er zal bijvoorbeeld niet één kerkenraad elke week vergaderen.

De vergadering ging met brede instemming akkoord met de voorgestelde herziening. Enkele zaken kreeg het deputaatschap mee. In de DKO staat bijvoorbeeld een artikel over de zogeheten boeken-censuur. Dat houdt in dat niemand een godsdienstig boek mag uitgeven zonder voorafgaande toestemming van bijvoorbeeld de classis. Dat artikel functioneert al lang niet meer. Toch is het goed dat auteurs hun verantwoordelijkheid voelen dat ze publiceren binnen de gemeenschap van een kerkverband. Zou daar op een creatieve wijze enige duiding aan gegeven kunnen worden?

Hartelijke aanbevelingen klonken ook voor de wekelijkse catechismusprediking. Laten zowel kerkenraden als predikanten er alles aan doen dat de catechismus niet in het gedrang komt.

Het deputaatschap mag over deze en enkele andere vragen verder nadenken. In de januari-vergadering komt het met een nieuwe versie, waarin zoveel mogelijk de opmerkingen zijn meegenomen. En dan naderen onze gemeenten het bijzondere moment dat een herziene versie van de oude DKO kan worden aanvaard.

(wordt vervolgd)

Boekennieuws

Door de Geest geleid

"Door de Geest geleid", Hugo Binning; uitg. Den Hertog, Houten; 319 blz.; € 34,90.

De preken van de Schotse purteinse predikant Hugo Binning (1627-1653) blijven van grote betekenis. Het is een goede zaak dat de bekende veertig preken van hem over Romeinen 8 opnieuw zijn vertaald en uitgegeven. De uitgever gaf een nieuwe titel aan deze uitgave. Vorige Nederlandse uitgaven hadden de titel "Des Zondaars Heiligdom", volgens de Engelse titel "The Sinner's Sanctuary". Nieuw aan deze uitgave is ook dat elke preek een opschrift heeft gekregen. Binning maakte geen gebruik van thema's of onderverdelingen in punten.

De boodschap die hij brengt is vol van geest en leven. Hij is diep doordrongen van de verlorenheid van zielen buiten Christus. Het onderwijs getuigt van diepe kennis van het werk van Gods Geest in het zaligen van zondaren. Het gewicht en de macht van de zonde keren steeds terug. Christus en Zijn Geest zijn het enige Middel. De boodschap is dikwijls zo diep van gedachten dat de lezer zich moet inspannen. Wij zijn de vaak lange zinnen niet meer gewend, maar het is de inspanning waard. De vertaler, J. Valk, is naar mijn indruk zorgvuldig te werk gegaan.

Bij het doornemen van de preken kwam bij mij de gedachte boven dat de hoorders in de tijd van Binning meer 'aankonden' dan in onze tijd. Juist voor geestelijke verdieping zijn de preken uit Romeinen 8 blijvend actueel. Het gaat over de verhouding wet en Evangelie, verkiezing en verantwoordelijkheid, zekerheid van geloof, nut van beproeving, de vereniging met Christus, het getuigen van de Heilige Geest enzovoort. Alle belangrijke Bijbelse zaken worden bepreekt. Wat brengt hij de Middelaar vaak rijk naar voren: 'Het is moeilijk vast te stellen of wij meer aan Christus te danken hebben wegens onze rechtvaardigmaking dan wel wegens onze heiligmaking'. En: 'Het is niet een méér doen, méér bidden, nauwgezet wandelen dat u in Gods oog rechtvaardiger kan maken dan de goddelooste en verachtelijkste zondaar, waar het erom gaat om van de veroordeling door de wet ontheven te worden. Maar hoe lager en goddelozer u in eigen oog bent, en hoe meer u uw beste handelingen voor uw ogen verbergt en op uw onreinheid ziet en u tot Christus begeeft, tot Zijn vlekkeloze en volmaakte gerechtigheid, des te achtenswaardiger en dierbaarder zult u zijn in Zijn ogen'.

Over de diepte van de overtuiging schrijft Binning: 'Wij zullen geen bepaalde mate van overtuiging vaststellen of voorschrijven tot uitsluiting van u, als u maar waarlijk tot Hem komt'. Hij weet ook dat 'het rechte toepassen van het Woord aan de zielen waarlijk het moeilijkste gedeelte van de prediking en het zwaarste deel van het horen' is. Juist daarom zijn deze preken waardevol. Zondaren moeten 'van Christus en naar de Geest zijn'.

Eén van onze oudere predikanten merkte eens op: 'Ik wenste wel dat u eens iets van Binning zou lezen'. Lees de inhoudrijke boodschap van deze preken waarin het enige redmiddel voor onbekeerde zondaren wordt aangewezen en waarin Gods kinderen rijk en verdiepend onderwijs vinden.

ds. W. Harinck, Utrecht

Boekaankondiging

"Van lijden tot heerlijkheid", uitg. De Ramhoorn, Goes; 143 blz.; € 14,95 (na 31 december € 18,50).

Uitgave met zes feeststoffen waarover ds. J. Mol (1922 – 2015) in Drachten heeft gepreikt. Als u bij de kerkenraad bestelt, komt 40 procent van de opbrengst ten gunste van de gemeente te Drachten. Dus zeer aan te bevelen! Speciaal voor ouderen is een groter lettertype gebruikt.

"In Koninklijke dienst", deel 3, L. Vogelaar (red.); uitg. De Banier, Apeldoorn; 310 blz.; € 23,95.

Levensbeschrijvingen van bekende en onbekende predikanten, oefenaars en evangelisten uit verschillende kerkverbanden zijn in deze uitgave samengebracht.

"Op de leerschool van het Woord", ds. E. Venema; uitg. De Ramshoorn, Goes; € 18,95.

Dagboek waarbij de stukjes genomen zijn uit meditaties of preken. De overdenkingen komen uit het Oude en Nieuwe Testament, in volgorde van de Schrift. Met een duidelijk lettertype.

"Vurig verlangen naar Christus", Charles Reade; uitg. De Schatkamer, Rump; 202 blz.; € 19,90.

Van de Londense koopman en schrijver Charles Reade (1776-1841) zijn deze 22 korte overdenkingen, die allen getuigen van een vurig verlangen naar Christus.

"Bijbelse professoren", deel 2, Nieuwe Testament, ds. W.A. Zondag; uitg. De Banier, Apeldoorn; 168 blz.; € 11,95.

In dit tweede deel worden vijf leermeesters uit het Nieuwe Testament: Jacobus, Petrus, Johannes, Gamáliël en Paulus, voor het voetlicht gehaald. Elk hoofdstuk wordt afgesloten met discussievragen.

"Jeremía, de klagende profeet", J. Kriekaard; uitg. De Banier, Apeldoorn; 134 blz.; € 11,95.

De schrijver, werkzaam bij het onderwijs en onze Jeugdbond, tekent de profeet Jeremía vanuit de woorden die hij moest spreken. In kaders staan verduidelijkingen en elk hoofdstuk wordt afgesloten met gespreksvragen.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Oosterland,
ds. A.J. de Waard te Nieuwdorp;
Te Poederloijen,
ds. B. Labee te Veenendaal;
Te Sunnyside (Washington, VS),
ds. P. van Ruitenburg te Chilliwack
(British Columbia, Canada);
Te Uddel,
ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom.

GEZONDHEIDSTOESTAND DS. C. NEELE

Het is nu bijna drie jaar dat onze geliefde dominee in Salem mag wonen en de nodige verpleging mag ontvangen. Zijn gezondheidstoestand gaat echter langzaam verder achteruit. Er mag wel worden opgemerkt dat er daar met liefde voor hem gezorgd wordt. Wat een zegen dat wij in dat opzicht een verpleegtehuis mogen hebben van deze signatuur.

Hartelijk dank voor al het medeleven in welke vorm dan ook.

De God aller genade mocht met ontferming over hem bewogen zijn, ook in de voor ons onbekende toekomst.

Hij vertrooste Zijn dienaar nog met de woorden uit Psalm 32:8 *"Ik zal u onderwijzen, en u leren van den weg, dien gij gaan zult; Ik zal raad geven, Mijn oog zal op u zijn."*

De kerkenraad van Poortugaal

VERSLAG VERGADERING

CLASSIS GOES 15 APRIL 2019

Ds. D. de Wit opent als preses deze voortgezette vergadering op de gebruikelijke wijze. Hij memoreert onder meer de volgende zaken: Op 13 februari overleed G. Blankenstijn. Hij diende de gemeente van Kortgene 39 jaar, eerst als diaken en daarna als ouderling. Op 21 februari overleed I. de Waal. Hij diende Kortgene 15 jaar, eerst als diaken en daarna als ouderling.

Op 18 april was het 30 jaar geleden dat G. van Veldhuisen werd bevestigd als diaken in Waarde. Twee jaar later werd hij gekozen tot ouderling. Ouderling B. van Damme werd 25 jaar geleden bevestigd tot diaken in Nisse. De laatste 9 jaar dient hij als ouderling. Ouderling C. Hoogerland is 40 jaar ambtsdrager in Goes. Eerst heeft hij 4,5 jaar als diaken gediend. Diaken L. Wiskerke heeft eveneens 40 jaar de gemeente van Goes mogen dienen.

Bij het appel nominaal blijken alle gemeenten afgevaardigd. De wettigheid van de vergadering is hiermee vastgesteld. De samenstelling van het moderamen is onveranderd: ds. D. de Wit, preses; ds. A.J. de Waard en ds. C. van Krimpen, assessoren; oud. M. Blankenstijn, quaestor en oud. P. van Vijven, scriba. Evangelist A. van Setten meldt dat de werkzaamheden in Merksem hun voortgang mogen hebben. Er is een toename van het aantal bezoekers dat tot de doelgroep van de post behoort, ook op zondagen. Tijdens de morgendienst houdt hij een eenvoudige overdenking uit Gods Woord. In de middagdienst staat een deel van de Heidelbergse Catechismus centraal.

In totaal zijn er circa 190 vrijwilligers die hem ondersteunen. Van Setten worstelt met de vraag hoe de mensen een sterkere band met de post kunnen krijgen. Nu zijn er mensen die al jaren komen, maar niet aanspreekbaar zijn op een christelijke levenswandel, omdat ze geen belijdenis hebben afgelegd. Hij denkt aan een soort 'gemeenschapsvorming', waarbij de mensen na onderwijs over bijvoorbeeld de drie stukken en de Tien Geboden zich met hun ja-woord aan de post verbinden zonder lid te zijn in formele kerkelijke zin. De preses wenst broeder Van Setten Gods zegen toe. Enkele tucht- en appelzaken worden in aanwezigheid van alleen ambtsdragers besproken.

Dit jaar worden weer kerkvisitaties gehouden. Vanwege het geringe aantal predikanten in de classis stelt het moderamen voor om aan elke predikant een ouderling uit een van de classisgemeenten te koppelen. De classis neemt dit voorstel over en benoemt enkele ouderlingen tot visitator. De classisscriba zal aan de gemeentescribae een overzicht sturen hoe de visitatie over de gemeenten verdeeld wordt.

In vervolg op het verzoek van de classis Middelburg om te participeren in een Commissie jongerenavonden wordt ouderling L.M. Harthoorn (Waarde) verzocht als contactpersoon namens de classis te fungeren. Hij bewilligt hierin.

Omdat er nog een zaak afgehandeld moet worden, wordt besloten op maandag 8 juli de vergadering te vervolgen.

Ds. De Waard eindigt de vergadering, waarna de vergadering provisorisch gesloten en verdaagd wordt naar 8 juli.

VOORTGEZETTE VERGADERING

CLASSIS GOES 8 JULI 2019

Ds. D. de Wit opent deze voortgezette vergadering. Hij memoreert onder meer de volgende zaken: Op 23 juni was ouderling A.J. de Kraker van 's-Gravenpolder 45 jaar ambtsdrager. Hij heeft eerst 2 jaar als diaken mogen dienen en vanaf 1976 als ouderling. Op 27 juni was ouderling C. Schrijver van Kruiningen 25 jaar ambtsdrager. Hij diende eerst als diaken te Dordrecht en vanaf 2004 als ouderling te Kruiningen.

Bij het appel nominaal blijken alle gemeenten afgevaardigd. De samenstelling van het moderamen is gelijk aan die van de vergadering van 15 april.

Het financieel jaarverslag over 2018 van het Kerkelijk Nieuws, dat aan alle kerkenraden is toegestuurd, wordt vastgesteld. Een appelzaak wordt in aanwezigheid van alleen de afgevaardigde ambtsdragers besproken. Ds. De Waard eindigt de vergadering, waarna de vergadering provisorisch gesloten en verdaagd wordt naar vrijdag 13 september.

VOORTGEZETTE VERGADERING

CLASSIS GOES 13 SEPTEMBER 2019

Ds. D. de Wit opent deze voortgezette vergadering. Bij het appel nominaal blijken alle primus-afgevaardigden aanwezig te zijn. De samenstelling van het moderamen is onveranderd.

Ds. Van Nieuw Amerongen wordt het consulentenschap van de gemeenten Kortgene en Wolphaartsdijk toegewezen. Verder zijn er geen veranderingen in de verdeling van de consulentenschappen.

Enkele tucht- en appelzaken worden in aanwezigheid van alleen de afgevaardigde ambtsdragers besproken. De volgende classisvergadering zal plaatsvinden op 14 januari 2020. Waarde zal roepende kerk zijn.

Een afgevaardigde vraagt naar de rapportage van de adviesraad van kerken die binnen het Calvijn College functioneert. Nagevraagd wordt of er voor de volgende classisvergadering een rapport kan zijn. Ook wordt dan gesproken over de wens van de adviesraad om, zo mogelijk, hierin predikanten te laten participeren. De preses spreekt zijn erkentelijkheid uit voor het broederlijke verloop van de zittingen. Hij spreekt ook dankwoorden tot de deputaten artikel 49 DKO die op een broederlijke en objectieve

wijze hun adviezen hebben gegeven. Verder zijn er woorden van dank voor de roepende kerk Rilland en voor de kosters van Goes en 's-Gravenpolder voor hun goede zorgen. De preses verzoekt ouderling G.J. van de Vreede van de roepende kerk te eindigen, waarna de preses de vergadering sluit.

P. van Vijven, scriba

VERSLAG VERGADERING CLASSIS RIDDERKERK 14 SEPTEMBER 2019

Ds. J. van Rijswijk opent de vergadering op de gebruikelijke wijze. Onder meer de volgende mededelingen worden gedaan: Op 4 mei is op 58-jarige leeftijd overleden: P. van Hartingsveldt, die 27 jaar diaken in Alblisserdam is geweest. Op 25 augustus was J. van Maaren 12,5 jaar diaken in Nieuw-Beijerland. Op 3 juli overleed N. van de Velden. Hij diende de gemeente Oud-Beijerland 10 jaar als diaken en 6 jaar als ouderling. Bij toerbeurt is ds. G.W.S. Mulder preses. De kerkenraad van Nieuw-Beijerland heeft gesproken over de vraag hoe men dient te staan tegenover het gebruik van de mobiele telefoon in plaats van de Bijbel in de eredienst. Enkele afgevaardigden geven aan dat dit ook in hun gemeente wordt gedaan. Sommigen uiten hun zorg hierover. De vergadering benadrukt dat het gebruik van de Bijbel als boek aan te bevelen is. Dan gaat de Bijbel echt open. Het gebruik van Bijbelgedeelten en psalmen in een powerpoint-presentatie, bijvoorbeeld tijdens een catechisatieles, vermindert het Bijbelgebruik.

Enkele appelzaken worden in besloten vergadering behandeld.

Ter tafel ligt een verslag van de Classicale Evangelisatie Commissie. M.J. de Vries licht de stukken toe en memoreert een goede herdenking van het 12,5-jarig jubileum van de evangelisatiepost in Rotterdam. Er zijn twee zorgen: de grootste zorg is het tekort aan vrijwilligers. Daarnaast is er soms sprake van toenemende 'sociale evangelisatie'. Het Woord moet echter opengaan. De Vries geeft enkele voorbeelden van de zegen die op dit werk gezien mag worden: mensen veranderen en de zondagse diensten worden goed bezocht.

In de stukken staat dat er een beleidsplan gemaakt moet worden. Dit zal met betrokkenen afgestemd worden. De wens wordt uitgesproken om waardering over te brengen aan alle betrokkenen bij In de Gouwstraat. Uitgezien wordt naar vermeerdering van het aantal vrijwilligers en bovenal of de Heere Zijn zegen aan het werk wil verbinden.

Verslag wordt gedaan van een gesprek van de ouderlingen Don en Teerds met een delegatie van het bestuur en de raad van toezicht van de school voor speciaal onderwijs te Barendrecht. Overleg heeft plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van de classis en bestuurders van die school, mede naar aanleiding van geuite zorgen binnen de classis. Helaas stond het verslag van deze classis-vergadering reeds eerder in De Saambinder. Daarvoor is excuus aangeboden aan het schoolbestuur. Gerapporteerd kan worden

dat het een positief gesprek geweest is. Naar aanleiding van de opmerkingen over het gebruik van de Statenvertaling en het doen van kringgebeden is met elkaar gesproken. Van de kant van de school is aangegeven dat de Statenvertaling steeds leidend is en dat het doen van kringgebeden niet gebruikelijk is.

De wens van de vergadering is: laten met name in dit soort aangelegenheden ouders met de school communiceren en kerkenraden ouders naar de school doorverwijzen. Ook kerkenraden zijn met vragen welkom. In het gesprek bleek waardering voor het feit dat deze scholen er zijn voor kinderen die extra zorg nodig hebben. Ook bij de ouders is de waardering uitermate groot. Ouderling B. Kroon van de roepende kerk Oud-Beijerland eindigt de vergadering.

N.J. Teerds, scriba

AANGEPASTE KERKDIENT IN VLISSINGEN

Op zaterdag 30 november (14.30 uur) wordt een aangepaste kerkdienst gehouden in de kerk van de Geref. Gemeente te Vlissingen. Ds. M. Karens hoopt te spreken over: De verwachting van een stervende Jakob (Gen. 49:18). Iedereen hartelijk welkom.

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 53 en 213

Het e-mailadres van M. de Geus (Kraaijensteinsedijk 15, 3245 LR Sommelsdijk) is gewijzigd in: marinusdegeus@gmail.com

En gij zult Mij zoeken, en vinden, wanneer gij naar Mij zult vragen met uw ganse hart.

Jeremia 29:13

Nadat de Heere onze zielen heeft levend gemaakt, gaan wij, om zo te spreken, onbezonnen voort, niet wetende, dat er een Jezus is. Wij menen, dat de weg ten leven is Gods geboden te houden; aan de Wet te gehoorzamen; ons van zonde te reinigen; ons leven te veranderen en algemene heiligheid in gedachten, woorden en daden aan te kweken; en zo gaan wij onbezonnen in de duisternis struikelende voort, en gedurende al die tijd gaan wij geen stap voorwaarts. Maar wanneer de Heere ons heeft laten voortgaan, ons vermoeiende om de deur te vinden en ons al dieper en dieper heeft

laten zinken in de kuil van schuld en verderf, omdat wij gevoelen dat al onze pogingen om er ons uit te helpen ons slechts dieper en dieper deden vallen, en de Geest van God opent ons verstand en schenkt aan de ziel enige geestelijke ontdekking van de Heere Jezus, en maakt ons bekend dat er een Zaligmaker, een Middelaar, een weg ter ontcooming is - dan is het grote keerpunt in ons leven gekomen; de eerste opening in de vallei van Achor van de deur der hoop. En wanneer de ziel eenmaal gezien heeft, dat er een Jezus is en eenmaal in zekere mate de kracht gevoeld heeft zijner opstanding, gaat zij nergens anders meer

heen om vergeving, rechtvaardigmaking en verlossing. Wanneer de Geest Gods met kracht in zijn geweten begint te verklaren, dat er een Jezus is, dat Hij is de enige Middelaar; dat de Zone Gods is nedergedaald en een heilige menselijke natuur heeft aangenomen in vereniging met zijn Goddelijke natuur, en dat Hij nu zit ter rechterhand des Vaders, is dit het eerste morgenrood; de dageraad der hoop; en op die heldere plaats vestigt de ziel haar verlangende ogen totdat de Zon der Gerechtigheid daar opgaat, genezing onder haar vleugelen met zich voerende. Het is een grote genade zich van alle vormen en ceremoniën af te keren, gelijk de schipbreukeling zich van zijn zinkend schip afkeert en uitziet naar de opkomende zon, om hem een weg tot ontcooming te wijzen, en hem aldus een straal van hoop te schenken.

J.C. Philpot (1802-1869)

Berichten

ZANGAVOND

Heusden - Grote kerk, zat. 9 nov., 19.30 uur, 's Grevelduins mannenkoor de Lofzang, jongerenkoor Cantilena, Arthur Vlot en Willem den Boer, leiding evang. H.J. van den Boogaart; collecte t.b.v. evangelisatiepost Tilburg.

VERKOPINGEN

Rijssen - De Borkeld 1, do. 14 nov., 16.00-21.00 uur, vr. 15 nov., 16.00-22.00 uur, en zat. 16 nov., 10.00-16.00 uur, winterfair; opbrengst t.b.v. Zorgboerderij de Borkeld en Siloah; zie: www.winterfairdeborkeld.nl

Westkapelle - Dorpshuis Westkapelle Herrijst (Markt), zat. 16 nov., 14.00-16.30 uur, verkoping door vrouwenvereniging 'Hoop op Zegen', opbrengst voor zending en de Vluchtheuvel.

LOTGENOTENCONTACT AUTISME IN RELATIE

Helpende Handen biedt onder de noemer 'lotgenotencontact' de mogelijkheid om ervaringen uit te wisselen met mensen in vergelijkbare situaties. Lotgenotencontact 'Autisme in relatie' is bedoeld voor vrouwen die in hun huwelijk te maken hebben met een (vermoeden van een) autisme spectrum stoornis. In verschillende regio's zien vrouwen uit naar nieuwe deelnemers om de

groep uit te breiden of te (her)starten. Als u interesse heeft of meer informatie wilt, kunt u contact opnemen per mail via partners-autisme@helpendehanden.nl of telefonisch naar:

mevr. R.J. Tijssen-van Zetten (regio Geldermalsen), tel. 0488-440021;

mevr. E.P. Snoek-Mekelenkamp (regio Hardinxveld-Giessendam, regio Noord-Nederland en regio Veluwe), tel. 033-2537547 (bij voorkeur tussen 9.00 en 16.00 uur).

BIJEENKOMST HELPENDE HANDEN

Op zaterdag 16 november (14.30 uur) organiseert Helpende Handen in de zaal van de Geref. Gemeente te 's-Gravenpolder een bijeenkomst voor mensen met een lichamelijke beperking. Ds. M. Blok spreekt over: 'Eenzaamheid'. Informatie en aanmelden: www.helpendehanden.nl/16november

CONTACTDAG 'WEER SAMEN'

Op zaterdag 9 november (10.00-17.00 uur) is er een contactdag van 'Weer Samen' (voor echtparen die opnieuw getrouwd zijn na overlijden van eerdere partner(s)). 's Morgens denken we na over het boekje 'Opnieuw Getrouwd' van Jan Proos. Na de lunch is er een wandeling. Locatie: Chr. Geref. Kerk Naarden-Vesting, Cattenhagestraat 57;

kosten: € 10,- p.p.; informatie en opgave: weersamen@klikSAFE.nl

REGIOAVOND VROUWENBOND

De Bond van Vrouwenverenigingen organiseert op dinsdag 12 november (19.30 uur) een regioavond in de Boazkerk (Rondo 325) te Sliedrecht. Ds. A.T. Huijser spreekt over 'De waarachtige bekering in het Oude en Nieuwe Testament'. De leiding berust bij ds. A. Verschuure. Collecte is voor Vakantieweken voor mensen met een beperking. Alle belangstellenden welkom. Zie ook: www.vrouwenbondgergem.nl

JUBILEUMBIJEENKOMST STEUNFONDS ISRAËL

Op zaterdag 16 november (19.00 uur) is er een jubileumbijeenkomst rond het thema '20 jaar Steunfonds Israël' in de Maartenskerk te Zaltbommel. Met Shalomkoor en gem. koor Vox Humana, kinderkoor Mattanja, Pieter Heykoop, orgel. Div. sprekers, onder meer Yoel Russu (Makor Hatikva School Jeruzalem). Collecte voor evangelisatie en hulpverlening in Israël.

OPROEP STAFLEDEN VAKANTIEWEKEN

Voor mensen met een beperking zijn de vakantieweken een jaarlijks hoogtepunt. Maar zonder de inzet van enthousiaste vrijwilligers zijn deze weken onmogelijk. Mannen en vrouwen (18-67 jaar) welkom, verpleegkundigen en verzorgenden-IG extra welkom. Interesse? Informatie: www.vakantiewekenvbgg.nl of bel 0113-341564.

Kerkdiensten

ZONDAG 10 NOVEMBER 2019

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 9.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Arnhem 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Barendrecht 10.00 uur ds. M. Joosse en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 uur ds. H.A. van Zetten en 18.00 uur ds. J.J. Tanis; Berkenwoude 19.00 uur ds. W. Harinck; Bodegraven 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Borssele 9.30 en 14.00 (H.D.) en

18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 uur ds. G. Clements en 16.30 uur ds. H.A. van Zetten; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 16.30 uur ds. G. Clements; Capelle a/d IJssel-West 15.30 uur ds. A.T. Huijser; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Haag-Scheveningen 10.00 uur ds. J. Driessen; Deventer 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Dordrecht 10.00 en 16.30 uur ds. W.A. Zondag; Eindhoven 15.30 uur ds. P. Mulder; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Enschede 15.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Enter 14.30 uur ds. S.W. Janse; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; Goes 9.30 en 18.00 uur ds.

G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 16.30 uur ds. A. Verschuure; Goudswaard 10.00 uur ds. G.J. van Aalst en 14.30 uur ds. G.W.S. Mulder; 's-Gravenpolder 14.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Haamstede 18.30 uur ds. A.T. Vergunst; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Herkingen 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Hilversum 10.00 en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Hoedekenskerke 10.00 en 18.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Hoofddorp 15.30 uur ds. B. Labee; Hoogvliet 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Silfhout; Houten 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.00 uur ds. W.A. Zondag; Kamperland 16.30 uur ds. C. Harinck; Kapelle-Biezelinge 17.00 uur stud. P.C. Vlot; Katwijk aan Zee 10.00 uur ds. W. Harinck en 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Krabbendijke 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. van Ruitenburg; Leerdam

15.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Leiderdorp 16.00 uur stud. J. Beens; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Meeuwen 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Meliskerke 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Melissant 15.00 uur ds. M. Blok; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. C. Harinck en 15.30 uur ds. A.T. Vergunst; Middelharnis 14.30 uur ds. K. Boeder; Mijdrecht 19.00 uur ds. H.A. van Zetten; Moerkapelle 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 10.00 en 19.00 uur stud. J. Beens; Nieuwerkerk 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Nieuwe-Tonge 15.30 uur ds. G. Pater; Nijkerk 14.30 uur ds. G. van Manen; Nisse 9.30 en 14.30 uur ds. M. Karens; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 18.00 uur stud. L. van der Kuijl; Oosterend 10.00 uur ds. A. Vermeij; Oostkapelle 9.30 uur ds. A.T. Vergunst en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Oostvoorne 19.00 uur ds. C. van Ruitenburch; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Opperdoes 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oude-Tonge 10.00 en 15.00 uur stud. L. van der Kuijl; Poederoijen 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Poortugaal 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. A. Verschuure; Puttershoek 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. M.H. Schot; Rheden 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. B. van der Heiden en 19.00 uur ds. H. Brons; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 16.30 uur ds. J. Driessen; Rotterdam-Centrum 17.30 uur ds. M. Joosse; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. G. Hoogerland en 15.30 uur ds. M. Joosse; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. M. Blok; Scherpenzeel 15.30 uur ds. F. Mulder; Sint Annaland 9.30 en 14.00 uur stud. P.C. Vlot; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Soest 9.30 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Sprang-Capelle 19.00 uur ds. L. Blok; Stolwijk 19.00 uur (H.D.) ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 14.30 uur ds. A. Schreuder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 18.30 uur stud. P.J. de Raaf; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 (H.D.) en 15.30

uur ds. C.J. Meeuse; Waarde 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. J. Schipper; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 9.30 en 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Woerden 18.30 uur ds. M.H. Schot; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. B. Labee; Zwolle 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 12 NOVEMBER 2019

Brakel 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Kruiningen 19.30 uur ds. P. Mulder; Lisse 19.45 uur ds. G.J.N. Moens; Oosterland 19.30 uur (GBS-dienst) ds. D. de Wit; Oostvoorne 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. J. van Rijswijk.

WOENSDAG 13 NOVEMBER 2019

Barendrecht 19.30 uur ds. F. Mulder; Delft 14.30 en 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Dirksland 10.00 en 19.00 uur ds. K. Boeder; 's-Gravenzande 15.00 en 19.30 uur ds. M. Joosse; Groningen 14.00 en 19.30 uur ds. W.A. Zondag; Herkingen 14.30 en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburch; Hilversum 14.30 en 19.45 uur ds. W. Visscher; Hoofddorp 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Hoogvliet 15.00 en 19.45 uur ds. H. Brons; Meeuwen 9.30 uur ds. L. Blok en 19.30 uur ds. E. Bakker en 14.30 uur ds. E. Bakker; Melissant 14.30 en 19.00 uur ds. J.W. Verweij; Middelharnis 9.30 uur en 19.00 uur ds. B. van der Heiden en 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Nieuw-Beijerland 19.30 uur ds. A.T. Vergunst; Nieuwer ter Aa 14.30 en 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Nieuwe-Tonge 14.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Nunspeet 19.30 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 14.30 en 19.00 uur ds. A. Verschuure; Opperdoes 14.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Ouddorp 14.30 en 19.00 uur ds. G. Pater; Oudemirdum 14.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; Oude-Tonge 14.30 en 19.00 uur

ds. M. Karens; Poederoijen 14.30 en 19.00 uur ds. A.T. Huijser; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 19.30 uur (tijdrede) ds. G.J. van Aalst; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 en 19.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Spijkenisse 14.30 en 19.45 uur ds. J.B. Huisman; Veenendaal 19.30 uur ds. B. Labee; Waardenburg 14.30 en 19.30 uur ds. W. Mouw; Zoetermeer 19.30 uur ds. J. van Laar.

DONDERDAG 14 NOVEMBER 2019

Barneveld-Centrum 13.15 uur (huw.bev.) ds. E.J. Boudewijn; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. B. van der Heiden; Dinteloord 10.00 uur ds. M. Blok en 19.00 uur ds. G. Pater; Eindhoven 15.00 en 19.30 uur ds. E. Bakker; Genemuiden 19.30 uur ds. J. Schipper; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. G. Beens; Mijdrecht 19.30 uur ds. G. van Manen; Naaldwijk 19.45 uur ds. W. Silfhout; Urk 19.30 uur ds. A. Schot.

ZATERDAG 16 NOVEMBER 2019

Genemuiden 14.30 uur (aangepaste dienst) stud. J. Beens; Tholen 15.00 uur (dovendienst) ds. G.J. van Aalst.

EVANGELISATIESAMENKOMST EN ZONDAG 10 NOVEMBER 2019

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merkssem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merkssem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Ermelo geeft met ontroering kennis dat in de hope des eeuwigen levens is overleden zijn oud-ambtsbroeder de heer

Job de Pater

in de leeftijd van 86 jaar.

Met de hem geschonken gaven mocht hij met de liefde van zijn hart de gemeente in alle getrouwheid van 1988 t/m 2014 dienen in het ambt van ouderling.

De Heere heilige deze roepstem aan ons aller hart.

De kerkenraad van de
Gereformeerde Gemeente te Ermelo, ds. J.B. Huisman, preses
A. Verschoor, scriba

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Gorinchem heeft met droefheid kennis genomen van het overlijden van onze oud-diaken

Huibert Roest

Van 1968 tot 1986 heeft hij met alle getrouwheid en zijn ontvangen gaven de gemeente als diaken mogen dienen.

De Heere gedenke zijn vrouw, kinderen en klein- en achterkleinkinderen in dit verlies en heilige deze roepstem aan onze harten.

De kerkenraad voornoemd: ds. L. Blok, preses
A. van Hartingsveldt, scriba

Gorinchem, 28 oktober 2019

Op 29 september mochten wij in de gemeente van Oosterend met de eigen leden, enkele gasten en ons gezin gedenken dat ik 25 jaar geleden bevestigd werd tot dienaar van het Goddelijke Woord.

Ds. L. Blok heeft mij die dag bevestigd met de woorden uit Jesaja 51:16: "En Ik leg Mijn woorden in Uw mond, en bedek U onder de schaduw Mijner hand, om den hemel te planten en om de aarde te gronden, en om te zeggen tot Sion: Gij zijt Mijn volk".

Onze broeder Blok wist dat ik dat nodig had. Ik heb het opmerkelijk gevonden dat ik daar twee keer mee bevestigd ben geworden, ook in Elspeet door ds. J. Beens sr.

De HEERE weet ook dat ik zonder Zijn hulp niet preken kan, tot op de dag van vandaag. Het heeft mijn vrouw en mij verwonderd dat we nog zo veel blijken van medeleven hebben gekregen, kaarten, briefjes, e-mails. Heel hartelijk dank daarvoor! Het heeft ons goed gedaan.

U allen een hartelijke groet en Gods onmisbare zegen toegewenst, voor tijd en eeuwigheid beide.

Oosterend, Fam. ds. A. Vermeij

Speciaal voor jullie...
Psalmen zingen met onze gehandicapte vriend(en)(innen)
D.V. zaterdag 16 november
Rotterdam-IJsselmonde - Ger. Gem.
10.00 u. inloop met koffie
12.45 u. vertrek met een broodje
Organist: Pieter Heykoop
Leiding: ds. C. van Krimpen

Za 16 nov. 19 uur jaarl. psalmzangavond
Martin Weststrate, orgel
Burg. Langebeekstr. 16, Arnhemuiden
Collecte t.b.v. bouwfonds GGin

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding en psychologisch onderzoek aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasterdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

Boekhandel
De ZONNEBLOEM
Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Begrafenisonderneming
Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
030 692 42 58
06 573 156 89
info@begrafenisondernemingtreur.nl
www.begrafenisondernemingtreur.nl

www.derooboeken.nl
Vanaf NU al uw bestellingen GRATIS verzonden (binnen Ned.)

VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging
Met aandacht, zorg en respect
Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38
vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

Ambtskleding

den Engelsman & van Driel
heeft een ruime keus in
stijlvolle
kleding

den Engelsman & van Driel

Voorstraat 15 - Sint-Annaland
Tel. (0166) 65 24 90
maandag gesloten, vrijdagavond koopavond

www.denengelsmanenvandriel.nl

H Heijkoop
Houtsnijwerk
Houtsnijwerk.nl
Uw trouwtekst in hout uitgesneden?
Tel. 0418-551383
www.houtsnijwerk.nl

Fides
praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

- Wij bieden o.a. hulp bij:
- Opvoedingsvragen
  - Relatie- of werkproblemen
  - Sombereheid, angst, piekeren
  - Psychische klachten
  - Gezinsproblemen
  - Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

GezinsGids WinterNummer abonnement

Kies uw actie
3 maanden 15 euro
inclusief het driedubbel-
dikke WinterNummer
Jaarabonnement
Per halfjaar € 46,-

3 maanden
€15,-
inclusief het driedubbel-
dikke WinterNummer

ACTIE
Gratis ZEBRA
tas t.w.v.
€39,95

Geef u op **voor 23 november** via www.gezinsgids.nl. Bellen kan (tijdens kantooruren) via (030) 230 3500 of e-mail naar info@gezinsgids.nl

De Raad van Toezicht van de Stichting voor Onderwijs op
Reformatorische Grondslag te Amersfoort zoekt een:

Lid College van Bestuur

Naast aantoonbare bestuurlijke competenties vragen we onder
meer:

- ⊙ Ruime bestuurlijke ervaring in een complexe, mensgerichte organisatie;
- ⊙ Brede kennis van en inzicht in maatschappelijke ontwikkelingen en politiek-bestuurlijke processen;
- ⊙ Aantoonbare affiniteit met het onderwijs en een hart voor jongeren (ervaring binnen het voortgezet onderwijs is een pre).

Een aanvullend informatiepakket is te verkrijgen bij het secretariaat van de Raad van Toezicht via secretariaatrvt@sorg.nl. Solliciteren kan tot Deo volente 23 november 2019.

Meer informatie?

hoornbeek.nl/werken-bij of vanlodenstein.nl/vacatures

Te Koop! Ruime Eengezinswoning
(2/1 kap, 8 kmrs)
met fijne tuin, in het rustige Benthuisen.
Kerk en basisschool op
loopafstand. Interesse?
Tel: 079-3433555

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor akoestische vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VGG

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

DC begrafenisverzorging Den Hollander

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

🏠 Mozartlaan 13
3131ES Vlaardingen
☎ 010 - 460 05 09
✉ info@tdenh.nl
🌐 www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Uw woning in Veenendaal, Achterberg, Rhenen, Renswoude, Edeveen of omgeving goed verkopen?

Maak een vrijblijvende afspraak voor een gratis verkoopadvies met waardebepaling en scherpe offerte!

Zandstraat 61
3901 CK Veenendaal
0318-628412
www.burglandmakelaars.nl
info@burglandveenendaal.nl

Gezocht: Jongvolwassen vrouw **zoekt zelfstandige woonruimte in (omgeving) Kootwijkerbroek**. Contact: 06 15265221

Waarom Paul Roescher?

Wij geven u twaalf redenen!

7

Geén korting, maar in één keer de laagste prijs!

PVC vloer. Incl. inmeten + Egaline + Primer + Egaliseren + Primer aanbrengen + Leggen Elders 66,-

Kraakprijs.
39,95 p/m²

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17.500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Voorofscheweg 15a
2771 MA Boskoop
harkesbegravenissen.nl
0172 - 21 21 22

WIJ VERZORGEN ALLEEN
BEGRAFENISSEN

vrienden van
salem

De vrienden van Salem zoeken:

Ambassadeurs 4-8 uur per maand

Ben jij/ bent u een organisatietalent en heb je/ heeft u een hart voor de zorg? Dan zoeken wij jou/u! De vrienden van Salem zijn op zoek naar enthousiaste ambassadeurs met liefde voor ouderenzorg.

Wat verwachten we van jou/u?

- Je/u neemt initiatief voor het bedenken en organiseren van leuke acties om financiële middelen te werven. Dit doe je/doet u uiteraard niet alleen maar in samenwerking met de andere bestuursleden.
- Je/u bent één keer in de twee maanden enkele uren beschikbaar voor de bestuursvergadering.
- Je/u behoort tot één van de participerende kerken.

Wat kun je/kunt u van ons verwachten?

- Je/u krijgt van ons alle ruimte voor het inbrengen en uitwerken van jouw/uw creatieve ideeën, die aansluiten bij onze identiteit.
- Indien gewenst ontvang je/ontvangt u van ons een vrijwilligersvergoeding.
- Je/u bent van harte welkom op onze jaarlijkse vrijwilligersbijeenkomst.

Solliciteer direct via
www.salem.nl/ambassadeur

Over de vrienden

De vrienden van Salem houden zich bezig met het aantrekken van donateurs en het organiseren van verschillende activiteiten met als doel het werven van financiële middelen. Hiermee steunen zij Stichting Salem bij zaken die niet uit het reguliere budget betaald kunnen worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een uitje met de rolstoelbus of een bewonersvakantie. Daarnaast heeft Salem vergevorderde nieuwbouwplannen waarbij steun van de vrienden van groot belang is!

wonen met zorg

Ridderkerk
salem.nl

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ **Horsssen bv**

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horsssen.com
www.van-horsssen.com

Het juiste adres voor:

Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken
voor jong en oud, Voordeelboeken,
Tweedehands, CD's en bladmuziek.

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

Stolk orgels

NIEUWERKERK A/D IJSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbenrijke
Nederhemert Ird.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

Bij o.a.: ADHD · angst · burn-out ·
depressie · faalangst · fobie ·
gedragsproblemen · identiteitspro-
blemen · lichamelijke spannings-
klachten · negatief zelfbeeld ·
onzekerheid · opvoedingsproble-
men · paniek · piekeren · PDD-
NOS · relatieproblemen · slaap-
problemen · somberheid · span-
ning · stress · syndroom van
Asperger.

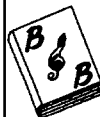
Voor verdere informatie en aanmelding:

T 0180 - 42 69 55

E info@psychbrouwer.nl

I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

BOEKEN EN MUZIEK VAN DER BOOM

Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 48 26 14 - Fax (0187) 48 45 20
www.boekhandelvanderboom.nl

Barneveldse Begraffenis Vereniging

voor een eervolle, eenvoudige
verzorging van begrafenissen
in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5

3774 JW Kootwijkerbroek

(0342) 44 18 12

www.barneveldsebegraffenisvereniging.nl

dhr. G. de Groot
(06) 50 21 72 55

www.scheurfotokaarten.nl

Luxe fotokaarten voor elke gelegenheid.
Een scherpe prijs voor de verkoop op
uw eigen vereniging en/of goede doel.
info@scheurfotokaarten.nl
0317-616735 / 06-51564461

Kies thuis de mooiste PVC vloer

Thuiservice = Beter & Voordeliger
Altijd een pasklare oplossing.
De Vloerenkoning.nl 06-19557166

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

Begraffenisonderneming STAM

Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E gjvanaalst@klikSAFE.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@klikSAFE.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@klikSAFE.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de
datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
vóór de week van verschijning aange-
leverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, beri-
chten en advertenties zonder overleg aan
te passen, in te korten of zonder opgave
van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van
de) aangekondigde boeken.

Jouw geheim

We bedachten geheimschrift, dat hoorde bij onze schuilhut. Mijn vriendje Arno heette Onra en ik Teip. Appjes bestonden niet, we gaven briefjes door in de rekenles. 'Gadsneow nee ruu. KO, tot sneiz'. Ons geheim.

Kun je samen een geheim bewaren? Een échte vriend(in) kan zwijgen. Is te vrouwen door dik en dun. Zulke vriendschappen zijn er niet veel, maar duren het langst. Jonathan riep tot zijn knecht in het veld: 'De pijn ligt verder!' (geheimcode voor 'Vlucht!') en David was veilig voor Saul. Gezworen kameraden kunnen zwijgen.

Over sommige geheimen moet je juist praten. Stel: jij kent iemand met een fout plan. Of iemand die - wat erg - zichzelf kwaad wil doen. Of je bent zelf slachtoffer van een bang geheim. De boodschap is: zwijg niet langer! Praat erover met iemand die je vertrouwt, die kan helpen. Anders gaat het door of er vallen meer slachtoffers. Mórdechai hoorde over het plan van Haman om alle Joden te doden. Hij vertelde alles aan Esther. Moordenaar Haman werd tenslotte gestraft en Esthers volk gespaard.

Wij hebben eigenlijk allemaal een bijzonder geheim: het jongen of meisje zijn. 'Man en vrouw schiep Hij hen.' Jij bent wonderlijk gemaakt. Zo'n intiem geheim bewaren we zorgvuldig voor onszelf, het is niet bedoeld voor Jan en alleman. Ons lichaam zetten we niet in de etalage, ook niet door uitdagende kleding. Kleren zijn Adam en Eva niet gegeven om hun lichaam te showen maar om hun schaamte te bedekken.

Maak de afspraak met je vriend(in) om jouw geheim te bewaren. Na de trouwdag deel je je intieme geheim met je eigen man/vrouw én blijft hem/haar trouw. Soms wil iemand je geheim bewust aftroggelen. Trap er niet in en bespaar jezelf veel verdriet.

Bewaar je mooie geheim. Vertel je vervelende geheim. En wacht op Gods tijd.

ELSKE WAARHEEN?

OMA DRUKT ELSKES ARM TEGEN ZICH AAN. 'ALS DAT OOI ZOU GEBEUREN, DAN MAG JE DE HEERE VRAGEN WAT JE MOET DOEN, KIND'.

Meer zegt oma niet en dat geeft Elske een naar gevoel. Zal papa al ergens over gepraat hebben met hen? Ze durft er niet naar te vragen. Daarom duwt ze die gedachte gauw weg en probeert zo vrolijk mogelijk te zeggen: 'Papa zal best hier blijven. Eerst moest hij zelf thuis alles doen en nu zorgt u helemaal voor ons. Nee hoor, zo fijn krijgen we het nergens!'

Oma pakt weer een aardappel uit het mandje en Elske merkt niet dat er verdriet in haar ogen is. Maar al wil Elske er niet meer aan denken, toch móet ze er af en toe aan denken. Pas als opa met Hector thuiskomt, vergeet ze alles. Oma kijkt naar haar vrolijke Elske en zucht...

Het mooie voorjaarsweer is opeens voorbij. Elske zit op haar kamertje en kijkt naar de ruit, die vol met druppels zit. Ze heeft haar bureaulampje al aangedaan, zo donker is het. Ze was van plan om in haar dagboek te schrijven, maar ze weet niks te schrijven, helemaal niks. Na die ene keer heeft ze er niet meer in geschreven en ze denkt: Ik zal tegen Heleen zeggen dat ik er maar een jaarboek van maak. Heeft ze dan niets beleefd? O ja, er valt altijd wel iets te schrijven, maar ze heeft gewoon geen zin. Ze wil er allemaal fijne en mooie dingen in schrijven, maar de laatste tijd moet ze zo vaak aan andere dingen denken. Niemand merkt dat, maar als ze alleen is, gaat ze zomaar zitten piekeren. Piekeren over vader. En ook piekeren over opa en oma. Ze merkt duidelijk dat er iets is. Ze proberen allemaal wel gewoon te doen, maar toch...

Ds. Labee over:

Onbekeerd evangeliseren

Regelmatig horen we de oproep om de medemens met het Evangelie te benaderen. Maar anderen zeggen dat alleen door God bekeerden dat mogen doen...

Christen in naam

Enige jaren geleden (2011) verscheen een boek met de wonderlijke titel 'Nooit meer Evangeliseren'. De titel is te verklaren door één passage uit dit boek: 'Jouw leven en mijn leven moeten het Evangelie uitstralen, zo ver en zo helder als het maar kan. Een leven van gerechtigheid, vrede en vreugde, van schoonheid, vergeving en verzoening'. Wij zijn gewend om het wat anders te formuleren en het is maar een stukje van de omgang met onze medemens. In 2013 verscheen een boek 'Als je niet meer kunt zwijgen! Liefde tot God is liefde tot je naaste'. Onze Heidelbergse Catechismus (Zondag 12, vr./antw. 32) zegt het zo: 'Maar waarom wordt gij een Christen genaamd? Omdat ik door het geloof een lidmaat van Christus en alzo Zijner zalving deelachtig ben; opdat ik Zijn Naam belijde, en mijzelven tot een levend dankoffer Hem offere, en met een vrije en goede consciëntie in dit leven tegen de zonde en den duivel strijde, en hierna maals in eeuwigheid met Hem over alle schepselen regere'.

Als alle kerkmensen - die de wereld christen noemt - zó zouden leven en spreken, is er verwachting voor ons volk en vaderland. Maar helaas, velen zijn christen in naam. Onder hen zijn er die nooit tobben over hun onbekeerde staat voor de eeuwigheid. Onder hen zijn er óók die er last van hebben óf er dagelijks onder gebogen gaan en de Heere aanlopen als een waterstroom.

Maar het 'onbekeerd' zijn, is geen reden om onbekommerd met een gesloten mond voort te leven in de gesecculariseerde wereld van vandaag! Allereerst moet worden gezegd dat niemand het recht heeft om onbekeerd te zijn. Het bevel waarmee de Zaligmaker Jezus Christus Zijn prediking aanving blijft staan: 'Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen' (Matth. 4:17b). Vervolgens lijkt het alsof we met ons onbekeerd-zijn druk mogen zijn met onszelf en de dingen van het hier en nu. Maar al kun je niet spreken vanuit eigen hart en leven, toch geve de Heere dat er geen stilzwijgen zou zijn. Sta naar een leven overeenkomstig Gods Woord en verlang iets uit te stralen van het christenleven. Spreek dan maar, al is het vanuit het gemis en wellicht met een schreeuwende ziel.

We denken aan een jonge moeder op doopzitting. Toen we spraken over de godsdienstige opvoeding vanuit de vreze Gods proefden we de worsteling. En toen sprak ze met veel schroom hoe één van haar jonge kinderen gevraagd had 'mama, kent u de Heere Jezus?' Zomaar midden in de kamer hadden ze samen hun knieën gebogen en gesmeekt om ware bekering.

Christen in waarheid

Het is noodzaak dat evangelisten en veldwerkers christen mogen zijn *in waarheid*. Ook bij vrijwilligers daar omheen kan dat niet gemist worden. Maar geen *enkel* gemeentelid mag menen zich in praot, daad en gewaad te kunnen onttrekken. Het is net als met de kerkelijke huwelijksbevestiging: om het ja-woord te geven, moet je bekeerd zijn. Of, om een ander voorbeeld te noemen, het ten doop houden van een kindje kan niet zonder genade. Je wordt toch aangesproken als 'geliefden in de Heere Christus'? Het is echter verdrietig als Gods zegen niet gevraagd wordt over het huwelijk en wee degene die de Bijbelse kinderdoop om deze reden ontloopt. De Heere geve dat het nood zou worden en aan Hem verbindt. Wat is het een wonder als Gods Geest doet delen in het wonder van genade. Dan wordt het waar wat Petrus (1 Petr. 2:9) schrijft: 'Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk; opdat gij zoudt verkondigen (evangeliseren, BL) de deugden Desgenen Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht'.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.